

K i v o n a t :

Mindszent Város Képviselő-testülete 2024. március 27-én megtartott 7., rendes ülésének jegyzőkönyvéből.

55/2024. (III. 27.) Kt. sz.

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata.

H A T Á R O Z A T :

Mindszent Város Képviselő-testülete megtárgyalta a vonatkozó előterjesztést, és a Mindszent Város 2023-2028. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP) az előterjesztés szerint elfogadja.

A Képviselő-testület hozzájárul a HEP nyilvánosságra hozatalához, a HEP időarányos megvalósulását az előírt határidőben felülvizsgálja, és szükség esetén módosítja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Erről a határozatról értesítést kap:

- Zsótér Károly Sándor polgármester
- Dr. Végh Ibolya jegyző
- Köblös Zoltán HEP referens
- Beliczáné Dudás Erzsébet esélyegyenlőségi mentor

K. m. f.

Zsótér Károly Sándor sk.
polgármester

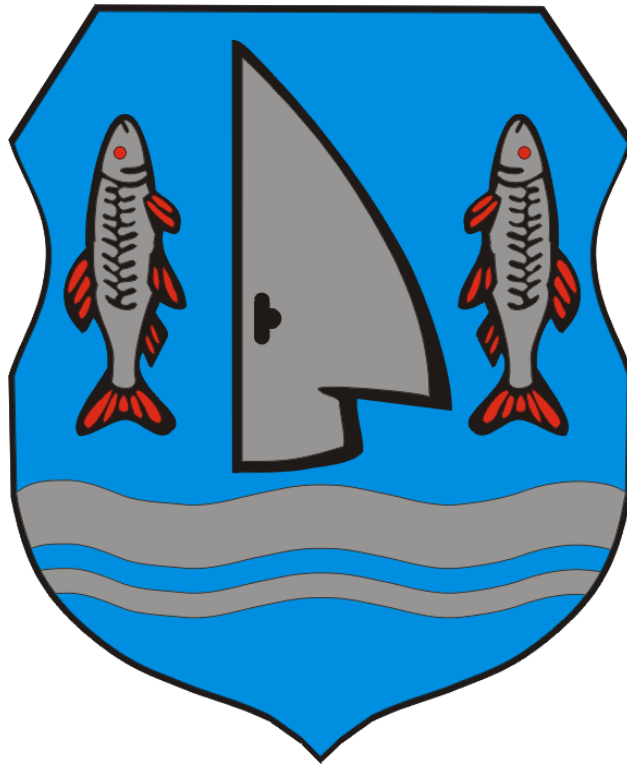
Dr. Végh Ibolya sk.
jegyző

A kivonat hitelül:

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

MINDSZENT VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2023 - 2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	7
Célok.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	30
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	41
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	47
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	52
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	56
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	58
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	59
1. A HEP IT részletei.....	59
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	59
Jövőképünk.....	60
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	61
3. Megvalósítás.....	67
3.1 A megvalósítás előkészítése	67
3.2 A megvalósítás folyamata	67
3.3 Monitoring és visszacsatolás	70
3.4 Nyilvánosság	70
3.6 Érvényesülés, módosítás	71
4. Elfogadás módja és dátuma.....	72

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Mindszent Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Mindszent a Tisza folyó bal partján, a Kurca folyó torkolatánál található. A kedvező földrajzi adottságokkal rendelkező település már az ókorban is lakott volt. Árpád, a letelepedő honfoglaló magyarság vezére ezt a területet, Ondnak adományozta. Később a Sövényházi család birtoka lett.

Az 1332-1335. évi pápai tizedjegyzék említi először a Mindszent közvetlen közelében fekvő Apor falu plébániáját. 1423-ban már templomos település, amely nevét is a Mindenszentek tiszteletére épített templomáról kapta. A 17. század végén Apor-Mindszent néven említik a falut egészen 1818-ig az egyházi okiratokban.

A török hódoltság alatt végig lakott település volt. A hatalmas Mindszent-Algyői uradalom a török után Erdődy György, 1883-ban pedig a Pallavichini család birtokába került.

Fejlődésében fontos szerepe volt a tiszai kompnak. Népesége az 1900-as évek elején elérte a tízezer főt, zsellérségre a 19. századi folyószabályozások óta kubikusként kereste kenyerét.

1884-től járási székhely volt, 1925-ben polgári iskolát is nyitottak a községben.

A település legrégebbi része a Tisza melletti Csúcs. Itt áll a későbarokk római katolikus, műemlék jellegű templom.

Mindszent több olyan természeti, tájértékkel bír, ami hosszú ideje alapul szolgál az itt élők jelentős tradíciókkal rendelkező gazdaságának, de csak következetes védelmük teszi lehetővé, hogy ezek az értékek hosszú távon is rendelkezésünkre álljanak. Fontos feladat tehát a tájjelleg megőrzése: a hagyományokon alapuló mezőgazdaság ösztönzése hozzájárul a környezeti minőség javításához, a turizmus fejlődéséhez, valamint a természet védelméhez. A település egy része természeti terület, ahol a cél az élőhelyek védelme, a biológiai sokféleség, a tájkép és a kultúrtörténeti értékek megőrzése. Törekedni kell a természetközeli erdőterületek megőrzésére, felújítására, az ökológikus erdőgazdálkodás ösztönzésére.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település tájképi értékei közé tartozik a Tisza és hullámtere, a Kurca bokorfüzesekkel kísért szalagja, a horgásztavak, a természeti területek, a fásított tanyák, valamint a kunhalmok és kurgánok.

Mindszent műemlékeinek száma kevés (r.k. Templom, tanya a Szegvár felé vezető út mellett), azonban számos helyi védelemre érdemes épület található a településen, és külön ki kell emelni a településszerkezeti értéket képező, helyi területi védelmet élvező, egyedi hangulatú halászfalut. A település régészeti lelőhelyeinek a száma igen magas. Kegyeleti parkjai zöldfelületi és kultúrtörténeti értéket is hordoznak. De a zöldfelületi rendszer hangsúlyos részét képezi a település két központi parkja (a Szabadság és Köztársaság tér) is, valamint a helyi védelem alatt álló fasorok.

A vízparti kisváros fokozott figyelmet fordít a turizmus fejlesztésére, mivel a Tisza-part révén lehetőség nyílik üdülésre, vízi-sportolásra, ezen adottságait népszerűsítik a rendszeresen megrendezésre kerülő Mindszenti Napok rendezvénysorozattal is.

A következő táblázatok az 1993 óta városi rangú településünk legfontosabb demográfiai adatait mutatják:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	6 440	bázis év
2018	6 401	99,39%
2019	6 302	98,45%
2020	6 270	99,49%
2021	6 269	99,98%
2022	6 298	100,46%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 330	3 410	6740	49,41%	50,59%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			206	3,06%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	479	468	947	7,11%	6,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	107	109	216	1,59%	1,62%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 974	1 758	3732	29,29%	26,08%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	204	218	422	3,03%	3,23%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	566	857	1423	8,40%	12,72%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	1 319	940	140,32%
2018	1 359	923	147,24%
2019	1 389	926	150,00%
2020	1 423	947	150,26%
2021	1 416	985	143,76%
2022	1 415	978	144,68%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatokból megállapítható, hogy a település lakónépessége a korábbi évek erőteljes csökkenését követően 2020-tól stagnálni kezdett, ami önmagában kedvező változás, viszont mindez együtt jár a lakosság öregedésével. Ezt a folyamatot az öregedési index mutatja szemléletesen, ami a 65 év feletti lakosoknak a 14 év alattiakhoz viszonyított arányát fejezi ki, és amely mutató folyamatosan jelentős mértékben meghaladja a 100%-ot, ami a lakosság gyors ütemű öregedését jelzi.

A népesség stagnálása két tényező együttes következménye: a egyik ok az utóbbi években negatívból pozitívba forduló vándorlási különbözet, azaz a településről elköltözők száma az utóbbi években kevesebb, mint a beköltözőké, míg a másik tényező, hogy a halálozások száma tendenciózusan jóval magasabb a születéseknél (ez az imént említett előregedés következménye). Ezt szemléltetik a következő táblázatok, illetve diagram:

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-15,85
2018	-6,39
2019	-7,71
2020	1,43
2021	8,77
2022	1,92

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-4,62
2018	-2,80
2019	-7,08
2020	-5,89
2021	-10,05
2022	-7,19

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték, kiemelt feladat, hogy minden állampolgár számára a társadalmi élet minden színterén megteremtődjön, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Mindszent Város Önkormányzata az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását. Az Önkormányzat intézményeivel, a civil szervezetekkel, a helyi egyesületekkel közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőséget a társadalmi élet minden területén.

A helyi jellegzetességeket figyelembe véve általános célok - küldetés:

- Népszerűsíteni kell és vonzóvá tenni a helyi ipari területeket.
- Szorgalmazni szükséges a vállalkozások megtelepedését a területen.
- Kiemelten támogatni kell az olyan munkahelyteremtő beruházások megvalósítását, amelyek nagy számban kívánnak foglalkoztatni megváltozott munkaképességű vagy alacsony iskolai végzettségű szakképzetlen munkavállalókat.
- Törekedni kell arra, hogy a befektetők számára a település kedvező feltételeket biztosítson (infrastruktúra, munkaerő, oktatás, közigazgatás).
- Támogatni kell azokat a befektetőket, amelyek hozzájárulnak a település fejlődéséhez, illetve munkahelyeket teremtenek.
- Jobb infrastruktúra fejlesztése, kiépítése.
- Minél több szolgáltató települjön le.
- Családalapítás támogatása.
- Az óvodai nevelés, iskolai oktatás színvonalának megőrzése, fejlesztése.
- A kulturális programok minél szélesebb körű választéka.
- A természeti és épített környezet megóvása, karbantartása, szépítése.
- Lehetőségekhez mérten segíteni az önszerveződő közösségek, civil szervezetek működését.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mindszent Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Mindszent Város Önkormányzat Képviselő-testülete 1998-ban fogadta el a gyermekek védelméről szóló 8/1998. (III.21.) számú, majd 2015-ben a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. (II. 26.) számú rendeletét. A törvényi előírásokon túl a rendeletek célja, hogy városunkban – az önkormányzat anyagi lehetőségeinek figyelembevételével – olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak, gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk, és a rendeletek a felmerülő igények alapján szükség szerint felülvizsgálatra kerülnek.

Az önkormányzat kötelező ellátási formákon túl az alábbi önként vállalt feladatokat látja el:

- Bursa Hungarica Ösztöndíj

- Civil Alap létrehozása, majd fenntartása a civil szervezetek pénzügyi támogatására
- testvértelepülési kapcsolatok szervezése
- díjak adományozása,
- rendezvények, fesztiválok szervezése

A lakosság részére biztosított települési támogatáshoz az önkormányzat a központi költségvetésből kap finanszírozást. A települési támogatás odaítélésének feltételeit a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet rögzíti. Ezen kívül jelentős a településen az állami foglalkoztatási szerv által indított közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak száma. A Foglalkoztatási Osztály által közvetített álláskereső számára a program keretében képzések is megvalósultak. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 86. §-a település lakosságszám szerint határozza meg az egyes önkormányzatok feladatait a szociális szolgáltatások terén. A hatályos jogszabály szerint Mindszent Város Önkormányzata az alábbi szociális szolgáltatásokat köteles biztosítani: étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést, idősek nappali ellátását.

Az önkormányzat ellátási kötelezettségen felüli szolgáltatásként biztosítja a tanyagondnoki szolgálatot, valamint kistérségi fenntartásban üzemelteti az Idősek bentlakásos otthonát.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során próbálja az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe venni, azonban sajnos az utóbbi időben az önkormányzat finansziális problémái miatt elsődlegesen a pénzügyi szempontokat kellett szem előtt tartani.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a**

köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program elkészítésénél figyelembe vettük az önkormányzat jogszabályait, rendeleteit, a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót, a Településrendezési Tervet, a Településfejlesztési Koncepciót. A helyzetelemzés alapjául szolgáló adatokat egyrészt a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzati intézmények és társszervek által nyújtott adatokból, másrészt a TeIR rendszerből válogattuk.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mindszent a Mindszent – Mártély - Székkutas Többcélú Kistérségi Társulás tagja, így kistérségi fejlesztésben résztvevő település. Jelen esélyegyenlőségi tervezés segíti a területfejlesztési koncepció fő célkitűzéseinek megvalósítását, mely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási terület célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatok a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott egyéb forrásból (pl. romák vonatkozásában a nemzetiségi önkormányzattól) szereztünk be adatokat. Kistelepülés révén a célcsoportokra vonatkozó adatgyűjtés sok esetben akadályokba ütközik, így nem rendelkezünk részletes adatokkal, viszont bizonyos következtetések a tapasztalatok alapján, konkrét rendelkezésre álló adatok hiányában is levonhatók.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, mely azt jelenti, ha valaki tartósan a létminimum szintje alatt él és szinte esélye sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjen. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között a társadalmi- gazdasági hátrányok (iskolai végzettség, szakképzettség stb.), ami súlyos megélhetési zavarokhoz vezethet. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerőpiaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A társadalmi leszakadás meghatározó részben a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. Ma Magyarországon a mélyszegénységben élők száma milliós nagyságrendű. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. Bár a cigányok nagy többsége mélyszegénységben él, hibás azonban az a gyakorlat, hogy a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal. A cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Mindszent városban a Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerint a cigány etnikumhoz tartozók száma mintegy 400 fő, ami – a település összlakosságának fogyása mellett – folyamatosan emelkedik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

A mélyszegénységben élők és a romák jövedelmi és vagyoni helyzete egyértelműen párhuzamba állítható az e csoportra jellemző iskolázottság- és szakképzettségbeli hiányosságokkal. Az iskola nélküli szülők nagy része ezt a mintát adja tovább akarva-akaratlanul a következő generációnak, ami tovább generálja a lemorzsolódást, a különbségek növekedését. A képzettség hiánya, a munkanélküliség azt eredményezi, hogy e réteg jövedelme a segélyekre, egyéb pénzbeli ellátásokra épül, melyeket szociális alapon vesznek igénybe. Mindez ráadásul gyakran párosul motivációs hiányosságokkal is, ami tovább mélyíti a problémát.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	47,79	36,21
2018	47,85	30,57
2019	48,69	28,09
2020	47,85	28,03
2021	48,94	26,00
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	2,29	2,03	2,16%
2018	1,28	2,26	1,77%
2019	2,08	2,75	2,42%
2020	2,01	3,07	2,54%
2021	1,82	2,37	2,10%
2022	1,83	2,07	1,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott munkanélküliek száma a 15 és 64 évesek között mind a nők, mind a férfiak körében 2020. óta folyamatosan csökken, és szembeűnő, hogy a női álláskeresők aránya mindig magasabb a férfiakénál.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	98	78	106	110	90	84
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	5,00	5,00	7,00	13,00	2,00	3,00
	%	5,10%	6,41%	6,60%	11,82%	2,22%	3,57%
21-25 év (TS 038)	Fő	19,00	9,00	13,00	11,00	4,00	4,00
	%	19,39%	11,54%	12,26%	10,00%	4,44%	4,76%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	11,00	10,00	9,00	7,00	5,00
	%	7,14%	14,10%	9,43%	8,18%	7,78%	5,95%
31-35 év (TS 040)	Fő	10,00	4,00	12,00	4,00	7,00	5,00
	%	10,20%	5,13%	11,32%	3,64%	7,78%	5,95%
36-40 év (TS 041)	Fő	10,00	8,00	10,00	7,00	6,00	4,00
	%	10,20%	10,26%	9,43%	6,36%	6,67%	4,76%
41-45 év (TS 042)	Fő	7,00	7,00	12,00	9,00	9,00	4,00
	%	7,14%	8,97%	11,32%	8,18%	10,00%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	8,00	9,00	6,00	9,00	6,00	7,00
	%	8,16%	11,54%	5,66%	8,18%	6,67%	8,33%
51-55 év (TS 044)	Fő	4,00	1,00	8,00	4,00	6,00	9,00
	%	4,08%	1,28%	7,55%	3,64%	6,67%	10,71%
56-60 év (TS 045)	Fő	7,00	5,00	10,00	15,00	7,00	8,00
	%	7,14%	6,41%	9,43%	13,64%	7,78%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	21,00	19,00	18,00	29,00	36,00	35,00
	%	21,43%	24,36%	16,98%	26,36%	40,00%	41,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adataiból jól látszik az a tendencia, hogy a vizsgált öt évet tekintve a nyilvántartott álláskeresők között csökken a fiatalabb korosztály aránya, míg az 50 éven felüliek aránya ezzel együtt növekszik (különösen markáns a növekedés az 56-61 év közötti, illetve a 61 év feletti korosztály esetén).

Megállapítható tehát, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a nyugdíj előtt álló korosztály foglalkoztatási helyzetének a javítására.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	48,98	52,08
2018	32,05	60,00
2019	31,13	54,55
2020	38,18	69,05
2021	47,78	58,14
2022	44,05	59,46

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya a vizsgált időszakban – leszámítva a 2019-2020. éveket – tartósan 40% fölött volt, amely kimondottan magasnak mondható, és ezen belül folyamatosan magasabb volt a nők részaránya a férfiakénál.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	98	1	1,02%	33	33,67%	64	65,31%
2018	78	0	0,00%	29	37,18%	49	62,82%
2019	106	4	3,77%	29	27,36%	73	68,87%
2020	110	5	4,55%	34	30,91%	71	64,55%
2021	90	4	4,44%	27	30,00%	59	65,56%
2022	84	6	7,14%	28	33,33%	50	59,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mint a táblázatokból is jól látszik, a nyilvántartott álláskeresők túlnyomó része a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők közül kerül ki, viszont ez azért van, mert a népességben belül egyre kisebb hányadot képvisel a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek aránya. Viszont a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű munkanélküliek aránya folyamatos emelkedést mutat.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	155	136
2018	107	103
2019	100	83
2020	151	75
2021	91	70
2022	70	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatási program célja, hogy állás- és kereseti lehetőséget biztosítson mindazoknak, akik valamilyen oknál fogva a munkaerőpiacon hátrányban vannak (életkor, egészségi állapot, végzettség).

A közfoglalkoztatási program államilag finanszírozott mind a munkaköltségek, mind az anyagköltségek tekintetében, de pályázat formájában kell igényelni azt. A közfoglalkoztatással kapcsolatos kérdéseket, igényeket minden évben tárgyalja a képviselőtestület. A közfoglalkoztatási program tervezését és szervezését a Csongrád Megyei Kormányhivatal Hódmezővásárhelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával és az Önkormányzat intézményeivel szoros együttműködés alapján végeztük.

Az önkormányzat a közmunkaprogramon keresztül is igyekszik elősegíteni a munkaerő-piaci integrációt.

A közfoglalkoztatásban az utóbbi néhány évben a közfoglalkoztatásba bevont személyek száma 2017-ről 2022-re mintegy a felére csökkent. Ennek az oka az, hogy a közfoglalkoztatottak jelentős része ugródeszkanak tekinti a közfoglalkoztatást, azaz a program által kitűzött cél teljesül azáltal, hogy a korábbi munkanélküliek egy részének sikerül visszajutni a munka világába, és a versenyszférában elhelyezkedni. Mindemelllett a közfoglalkoztatás révén megtermelt növényeket az óvoda és iskola konyhája hasznosítani tudja, illetve a Startmunka mintaprogram keretén belül került sor többek között az utak karbantartására, esetenként aszfalt burkolattal történő ellátására.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

A településen kívüli munkakeresést nehezítheti, hogy az álláskeresők nagy része nem rendelkezik gépjárművel, így a tömegközlekedést kell igénybe venniük. A tömegközlekedés a felmerülő igényeknek megfelelő, a környező városok (Szentés, Hódmezővásárhely), illetve a megyeszékhely is közvetlen autóbusszjáratokkal és vonattal is a nap minden szakában elérhető. A problémát inkább az jelenti, hogy az ingázó munkavállalóknak a munkáltató sok esetben nem fizet útiköltség térítést, ami rontja a mindszei álláskeresők pozícióit a helyi álláskeresőkkel szemben. Pozitív példa viszont, hogy egyre több munkáltató biztosít ingyenes utaztatást munkavállalói számára (pl. Hungerit Zrt., Mars, Hódkertész Kft.).

A vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek száma stagnál vagy csökken, aminek összetett okai vannak. Egyrészt magyarázható a természetes szelekcióval, hiszen korábban nagyon sok kényszervállalkozás jött létre, melyek egy idő után a piaci törvényszerűségeknek megfelelően nem tudnak hosszú távon fennmaradni. Másrészt egyre könnyebben elérhetők az átlagemberek számára a környező nagyobb településeken található szuper- és hipermarketek, amelyek kínálatával a helyi kisebb egységek nem tudnak versenyezni, és amelyek elszívó hatással vannak a helyi „vásárlóerőre”.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	98	17
2018	78	9
2019	106	10
2020	110	21
2021	90	2
2022	84	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők számának csökkentésére irányuló képzések, programok hatása jól tükröződik a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számának alakulásában, hiszen az csökkenő tendenciát mutat (kivéve a 2020-as év, aminek a mutatóit a Covid járvány jelentősen befolyásolta).

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Mindszentei is elérhető felnőttképzés: leérettségizhetnek az ebbe bekapcsolódók. Emellett a mindszei álláskeresők is bekerülnek a munkaügyi szerv által szervezett képzésekbe, illetve

az Önkormányzat a közmunkaprogramon keresztül is igyekszik segíteni a munkaerőpiaci integrációt.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Bár erre vonatkozó hivatalos adat nem áll rendelkezésre, a tapasztalatok szerint a mélyszegénységben élők és romák számára elsősorban a közfoglalkoztatás útján sikerült önkormányzati intézményben munkát biztosítani.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nem jutott birtokunkba olyan információ, ami a foglalkoztatás területén bárminemű hátrányos megkülönböztetést támasztana alá.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Településünkön a Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központban lehetősége van a helyi lakosoknak számítástechnikai eszközöket használni, ugyanitt biztosított az internetes hozzáférés is. Ezen felül az intézményben több alkalommal is tartottak ingyenes alapfokú informatikai ismeretek megszerzésére irányuló képzést.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 1. napjától az önkormányzatok által biztosított ellátás neve egységesen települési támogatás lett. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetben nyújtandó támogatás összegének meghatározása. A törvény értelmében a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet különösen a betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatásához, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások, valamint a gyermek hátrányos helyzete miatti anyagi segítség. Az Szt. alternatíváit kihasználva a korábbi ellátások megfelelő alternatívái beépültek a rendeletbe, igazítva azt az elmúlt években tapasztalt ellátotti igényekhez. Ennek megfelelően került bele a települési támogatás körébe a lakhatási támogatás és a gyógyszer-támogatás. Az Szt. 2015. március 1-től nem tartalmaz szabályozást a méltányossági közgyógyellátásra, lakásfenntartási támogatásra. 2015. március 1-től a járási hivatalhoz került a foglalkozást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (korábban rendszeres szociális segély).

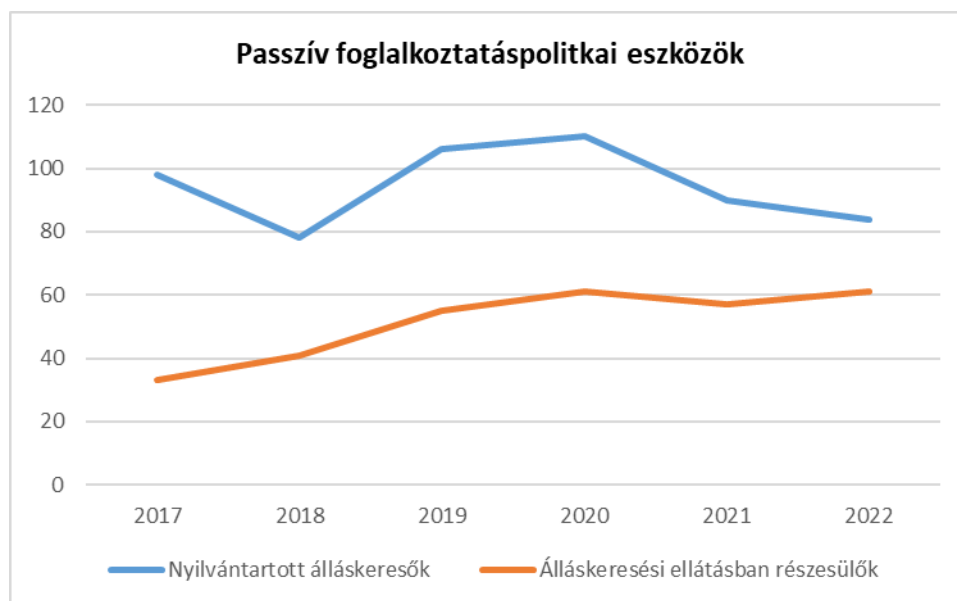
Az önkormányzat az alábbi ellátási formákat biztosítja a településen élők számára:

- rendkívüli települési támogatás,
- köztemetés.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	98	2,34%	33	33,67%
2018	78	1,89%	41	52,56%
2019	106	2,66%	55	51,89%
2020	110	2,82%	61	55,45%
2021	90	2,33%	57	63,33%
2022	84	2,15%	61	72,62%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

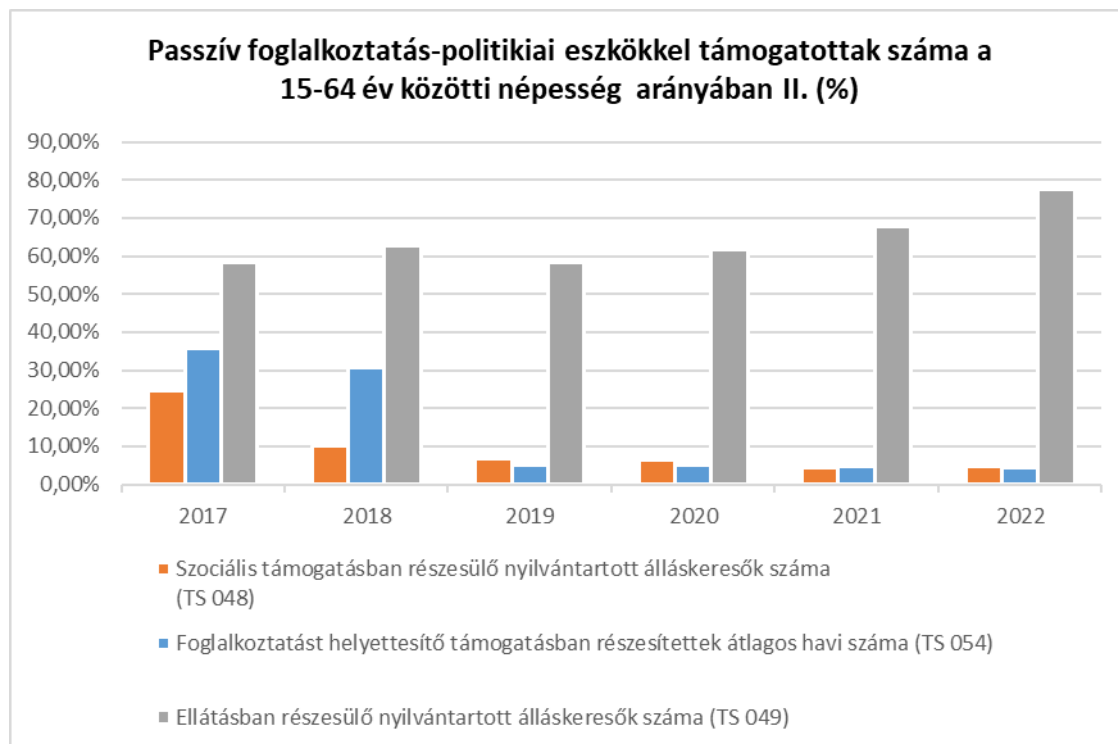

A nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent, míg az álláskeresési ellátásban részesülők számát vizsgálva kis mértékű emelkedést tapasztalhatunk.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	24	24,49%	35	35,82%	57	58,16%
2018	8	10,26%	24	30,55%	49	62,82%
2019	7	6,60%	6	5,19%	62	58,49%
2020	7	6,36%	6	5,15%	68	61,82%
2021	4	4,44%	4	4,82%	61	67,78%
2022	4	4,76%	4	4,31%	65	77,38%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A szociális támogatásban és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma viszont folyamatosan jelentős mértékben csökkent, azaz a szociális támogatások aránya egyre csökken.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	21
2018	19
2019	18
2020	17
2021	15
2022	12

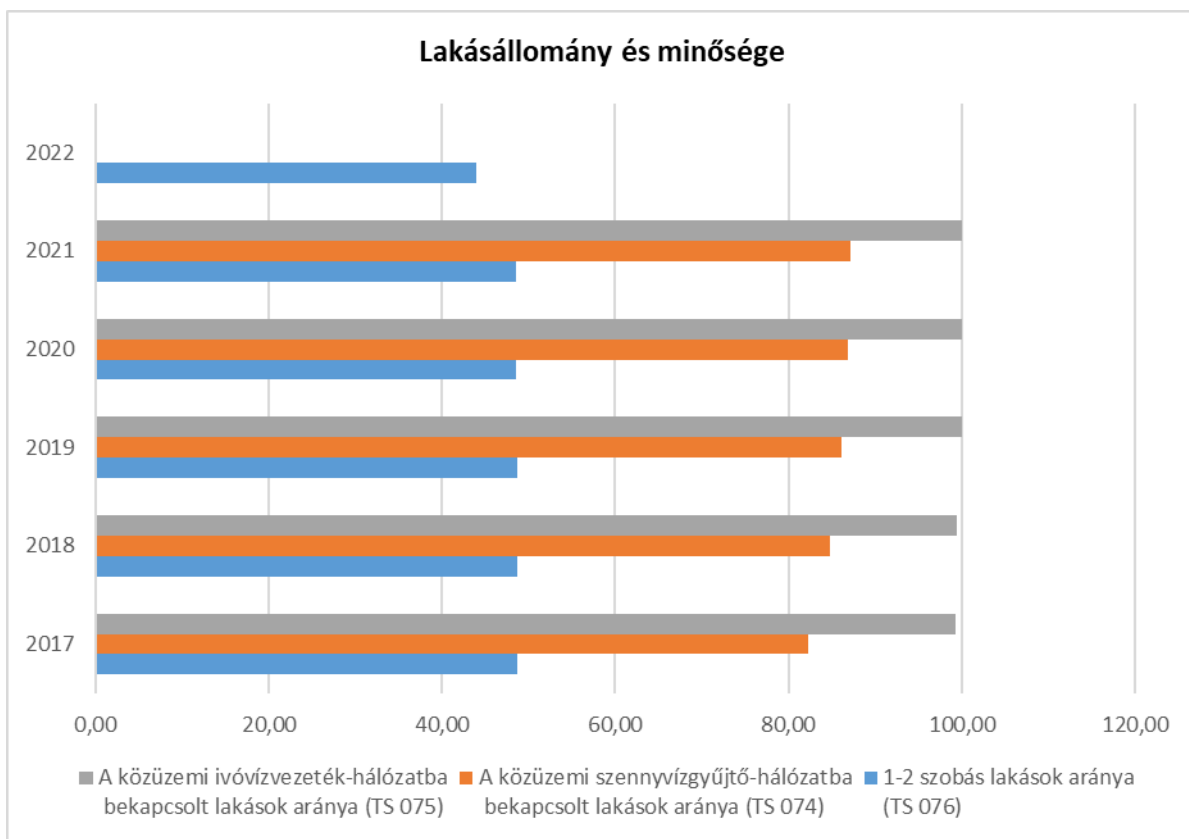
Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	3162	0	0,00	48,64	82,35	99,34
2018	3160	0	0,00	48,64	84,78	99,40
2019	3160	0	0,00	48,64	86,08	100,00
2020	3161	2	0,63	48,59	86,87	100,00
2021	3160	3	0,95	48,54	87,15	100,00
2022	3159	2	0,63	44,00	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Mindszinten, ha általánosságban nézzük a lakhatási jellemzőket, elmondható, hogy az összes lakásállomány a lakosság számának mintegy fele, tehát minden második minszentire jut egy lakás. A vezetékes ivóvízzel való ellátottság gyakorlatilag 100%-os, míg a közüzemi szennyvízhálózatra kötött ingatlanok aránya évről-évre minimális mértékben növekszik, és közelíti a 90%-os arányt. Amit lényeges kiemelni, hogy az utóbbi években a CSOK-nak köszönhetően megélenkült a lakóingatlanokra irányuló kereslet, csökkent az üresen álló, eladó házak mennyisége, illetve a lakástámogatási programok hatására érzékelhetően javult a lakóingatlanok állapota.

a) bérlakás-állomány

A bérlakás állomány 2017. és 2022. között nem változott, míg a szociális bérlakásokat az Önkormányzat már korábban átminősítette költségalapú bérlakássá. A tapasztalatok szerint az önkormányzati bérlakások kihasználtsága jó, azokra folyamatosan van kereslet.

b) szociális lakhatás

A szociális alapon kiadott bérlakásokat 2012-ben átminősítették költségalapú bérlakásokká, mivel az addigi tapasztalatok azt mutatták, hogy csupán szociális tényezőket figyelembe venni nem célszerű, sokkal célravezetőbb az, ha az önkormányzat alacsonyabb áron adja ki ezeket a lakásokat, de jövedelmi viszonyokat is figyelembe vesz az elbírálás során. A korábbi évek hozadéka – amikor szociális alapon juthattak lakáshoz a minszentiek – az volt, hogy a lakásokat nagy károkat okozva lelakták, nem fizették sem a lakbért, sem a közös költséget vagy a rezsit, ami jelentős többlet terhet rótt az Önkormányzatra. Ha a bérlő fizet a lakás használatáért, jobban magáénak érzi az ingatlant, és így jobban odafigyel annak karbantartására, rendeltetésszerű használatára.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Mindszinten nem található lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan.

e) lakhatást segítő támogatások

2005. január 1-jétől az önkormányzatok által biztosított ellátás neve egységesen települési támogatás lett. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. Az önkormányzat települési támogatás keretében lakásfenntartási, tüzelővásárlási, gyógyszerköltségek viseléséhez nyújtott, iskolakezdési, óvodáztatási, illetve rendkívüli települési települési támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás keretében a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos kiadásaihoz nyújtható – meghatározott jövedelmi viszonyok fennállása esetén – támogatás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	46
2018	n.a.	13
2019	n.a.	3
2020	n.a.	2
2021	n.a.	5
2022	n.a.	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Településünkön is vannak sajnos olyan lakosok, akiknek a lakóingatlana a hitelfedezet miatti eladósodás következtében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. tulajdonába került, és azóta ők kvázi bérlőként használják saját ingatlanukat. Ezen felül számottevő azoknak a száma is, akiknek a lakóingatlanát valamely végrehajtó iroda bocsátotta árverésre a különféle felhalmozódott tartozások miatt.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Mindszent külterületén – bár a néhány évtizeddel ezelőtti állapothoz képest csökkent a számuk, de – ma is jelentős számú tanya található: 2016 végén mintegy 100 fő élt külterületen, főként idősek. Megjegyzendő, hogy ebbe a számba beletartoznak azon mezőgazdasági tevékenységből élő gazdálkodók is, aki életvitelszerűen ugyan a belterületen élnek, viszont a tulajdonukban lévő (a gazdálkodás telephelyeként szolgáló) tanya ingatlanba vannak bejelentkezve. Mindszent tanyavilága nagy területen helyezkedik el, így sokan a várostól igen távol eső tanyákon élnek. Többen rendelkeznek tanyával olyanok, akik ezt nem lakás célból, hanem gazdasági, mezőgazdasági megfontolásból vásárolták. A tanyán élőket az önkormányzat tanyagondnoka segíti akár az intézkedés, akár a településre vagy más városba beszállításuk révén, ez mellett a tanyasi gyerekeket iskolába hordja, míg az időseket orvoshoz, gyógyszerárba.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Vannak a városnak olyan utcái, ahol több elszegényedett család él, ahol a közművesítés nem megfelelő vagy hiányzik, a lakóépületek lelakottak. Ezek a közösségek azonban se kiterjedésükben, se jellegükben nem szegregátumok, illetve telepek.

Mindszenten, a Dózsa-telepnek nevezett városrészben az 1960-as és 70-es években adtak át akkor új építésű házakat, melyeknek a telkei önkormányzati – akkor még tanácsi – tulajdonban maradtak, vagy azokat kedvezményes áron vásárolhatták meg a lakók, akik vállalták, hogy maguk oldják meg a közművesítést. Ezt a legtöbb esetben nem valósították meg, az azóta beköltözőknek pedig se igénye, se anyagi lehetősége nem volt rá. Ez a lakókörnyezet magával hordozza az idő előtti leromlást, az állagmegóvás teljes hiányát, aminek következtében minimális az esély azok eladására (illetve csak minimális áron). Ebből eredően az ott lakóknak alig van esélyük arra, hogy kilépjenek ebből a közegekből, és generációkon keresztül öröklődik az ott tapasztalt életforma. Komoly fejlődésnek tekinthető, hogy a települési, illetve a helyi roma nemzetiségi önkormányzat együttműködésével (a nemzetiségi önkormányzat által vásárolt alapanyag felhasználásával) szilárd burkolattal lett ellátva a Kinizsi utca csapadékos időben szinte járhatatlan, földes szakasza, illetve e településrészben ki lett alakítva a különféle kulturális és egyéb programok lebonyolítására alkalmas Szent Imre közösségi ház.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	3	1	2	0	36,98
2018	0	3	1	2	182	41,10
2019	0	3	1	2	192	25,39
2020	0	3	1	2	180	24,55
2021	0	3	1	2	164	28,67
2022	0	3	1	2	177	29,93

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

A Mindszent város területén élő lakosság 3 felnőtt, illetve egy gyermek házi orvosi körzetbe tartozik. A sürgősségi ellátás a központi orvosi ügyelet által biztosított. Két fogorvos végez fogszakorvosi ellátást egymás rendelési idejét kiegészítő munkarendben.

Emellett a lakosok által elérhető az Egészségházban közfinanszírozott vagy magánrendelésként elérhető formában gyógytorna és -masszázs, fizioterápia, UH szakrendelés, ortopéd szakrendelés, illetve munkaalkalmassági és sportorvosi vizsgálatra is van lehetőség.

A tanyán élőket az orvoshoz való eljutásban és a gyógyszerek kiváltásában a tanyagondnok segíti.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Minden évben végeznek tüdőszűrést a településre érkező szűrőbuszon, amely – az előző évek tapasztalatai szerint – 40 év felett évi 1 alkalommal ingyenes, 40 év alatt pedig térítési díjat kell fizetni. Szintén szűrésre alkalmas a Magyar Vöröskereszt Szentesi Területi Szervezete által évente háromszor megrendezett véradás.

A 0-14 év alatti gyermekek részére a védőnők és a gyermekorvos végzi el a kötelező szűréseket. 0-3 év alatt a tanácsadások alkalmával végeznek súly- és magasságmérést, illetve a megfelelő izomrendszeri, ortopédiai, testi fejlődést is nyomon követik. Ezen kívül egyes civil szervezetek alkalmankénti tematikus előadásokat szerveznek a lakosságnak (pl. pajzsmirigy betegek, szív- és érrendszeri betegek), illetve az osztályfőnöki, illetve felvilágosító, ismeretterjesztő órák a gyerekek részére a prevenciót szolgálják, ugyanúgy, ahogy az évenként megrendezésre kerülő iskolai egészségét. Mindezen túlmenően az „Egészséges Vásárhelyért Program” keretében szervezett ingyenes szűrővizsgálatok (csontsűrűség-, anyajegy-, vércukor-, prosztatata-, stb. vizsgálatok) évente egy alkalommal a Dózsa-telepi sport- és egészségnap keretében bárki számára igénybe vehetők.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Reumatológiai beutalóval lehet igénybe venni rehabilitációs ellátásként a gyógytornát, gyógymasszázszt és a fizioterápiát a településen. A gyermekek esetében a gyermekorvos végez

ortopédiai szűrést, ez alapján küldi gyógytornára a gyermeket, míg főként az óvodás és alsós iskolai csoportok beszédfejlődését logopédus segíti.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az általános előírásoknak megfelelően készülnek az ételek (pl. fűszerezés mértéke). A közfoglalkoztatás Startmunka mintaprogramjának keretében megtermesztett zöldségek is azt segítik, hogy minél több egészséges étel, zöldség kerüljön többek közt a gyermekétkeztetés során felhasználásra.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az óvoda és az iskola éves programjában rendszeresen szerepelnek sportrendezvények, versenyek, de az iskolán kívül is szerveződnek ilyen célú rendezvények, pl.: autómentes nap. Ezen kívül minimális tagsági díj fizetésével csatlakozhatnak a településen élők a helyben működő sportegyesületekhez (futball, kézilabda, karate, torna, különböző táncformák, aerobic, Spartan csoport, stb.), illetve szabadidős program tekintetében a Kulturális Központ rendszeresen kínál ingyenesen elérhető programokat iskola- és szünidőben egyaránt. Az utóbbi időben különösen népszerűek a környező településekre, valamint a tanyavilágba irányuló csoportos kerékpártúrák, melyeken a gyermekektől a nyugdíjasokig minden korosztály képviselteti magát.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település időseinek egy része a Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás mindsenti otthonában kapott helyet, az ő részükre a házi orvosok külön kiszállással biztosítják az ellátást. Az idősebb korosztály több csoportban is képviselve van (Nyugdíjas Klub, mozgáskorlátozottak egyesületei, pajzsmirigybetegek), akik részére különböző egészségügyi témájú előadásokat is szerveznek. Bár ezekben a körökben az elszegényedett vagy roma idősek kevéssé jelennek meg, nem keresik a lehetőségét, és nehéz őket bevonni.

A szenvedélybetegek által elérhető egy gyulai központú, de Hódmezővásárhelyen is megtalálható egyesület, akik megelőző, illetve segítő szolgáltatást is nyújtanak részükre: külön „szakosodva” a fiatalokra és az idősebb korosztályra.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Kimondottan drogprevenciós szolgáltatás a településen nem található, azonban az iskolások, illetve a mélyszegénységben élők részére rendszeres időközönként tartanak a rendőrség közreműködésével a drogfogyasztás veszélyeit tudatosító, illetve a prevenció fontosságára hangsúlyt fektető előadásokat.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Településünkön a szolgáltatások nyújtásakor nem tapasztalható hátrányos megkülönböztetés, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértése.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A települési szociális ellátórendszer keretein belül az egyik legfontosabb hátránykompenzáló szolgáltatás a tanyagondnoki feladat ellátása, aminek köszönhetően a tanyán élők is igénybe tudják venni mindazon szolgáltatásokat, amelyek igénybevétele a belterületi lakosok számára nem jelent nehézséget. Szintén fontos szerepet tölt be az Idősek Klubja, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a magányosan élő idősek közösségi életet élhessenek.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkehán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Népkehya településünkön nem működik, ingyenes ételosztást általában nagyobb ünnepek (Karácsony, Húsvét) stb., illetve városi vagy civil rendezvények alkalmával szoktak szervezni a rászorulóknak részére.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A közösségi élet fő színtere Mindszenten a Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ, ahol mind a civil csoportok foglalkozásai, mind a saját rendezvényeik bevonzzák a lakosságot. Elsősorban az ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódóan szerveznek programokat (pl.: Márton nap, Civil karácsony, Tök jó nap, gyermeknap, majális), de nagyon sok egyéb program (városi kerékpártúrák, olvasóliget,) várja folyamatosan az érdeklődőket, illetve a Kulturális Központ ad helyet a legtöbb esetben a civil szervezetek rendezvényeinek is. Általában a Kulturális Központ és az előtte lévő park a színhelye a nagyobb városi megmozdulásoknak, de szerveztek már rendezvényt a strandra, sportpályára vagy a lovas pályára is a központ munkatársai. Mind a városi, mind a civil szervezetek által szervezett programok látogatottsága általánosságban jó, ami annak is köszönhető, hogy a legtöbb rendezvényen a helyi csoportok (táncosok, énekesek, színjátsszók, iskolások, óvodások), valamint a civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, Horgász Egyesület, Mocorgó FC, egyéb szabadidős sportcsoportok stb.) is képviseltetik magukat.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	igen	1 689	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A városban az általános iskola székhelye rendelkezik egy sportcsarnokkal, ezen felül a Dózsa-telepi tagintézményben található egy tornaterem. Az Önkormányzat tulajdonában, de a Mocorgó FC fenntartásában van a sportpálya, ahol füves labdarúgó pálya és edzőpálya, valamint egy műfüves kispályás labdarúgó pálya található, és ahol a legkisebb korosztályoktól kezdve (Bozsik program) az öregfiúkig hódolhatnak a helyiek a sport iránti szenvedélyüknek.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Nagyobb volumenű konfliktusról nem lehet beszámolni, de a romák és nem romák, illetve a szabályok be nem tartóinak és betartóinak együttélése a mindennapokban magával hordozza a nézeteltéréseket, problémákat. A konfliktusok megjelenése nem is a felnőtt lakosságnál lehet veszélyes tényező, sokkal inkább a felnövő generációnál, akik szülői példa, közösségi ráhatás, a média, az internet hatására olyan mintákat látnak, hallanak, amik sokkal kevésbé szabálykövetőek, mint az előző generációk mintái. Amennyiben nem sikerül a fiatal generáció felfogásán pozitív irányba változtatni, sajnos nagy a valószínűsége, hogy ezek a fiatalok szülővé válva maguk sem tudnak majd megfelelő követendő példát mutatni, ami további konfliktusok forrása lehet.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A civil csoportok tagjai, a magánemberek szívesen végeznek önkéntes munkát, akár épület felújításáról (pl. vendégház, telepi kápolna), akár közterület rendezésről, vagy rendezvények szervezéséről, akár játékonkodásról legyen szó. Ebben nagyon nagy segítséget jelentenek a civil szervezetek, amelyek nagyon sok embert mozgósítanak egy-egy program kapcsán. Ilyenek például a különböző szemétyűjtő programok a Városvédő- és Szépítő Egyesület, valamint a Mindszenti Horgász Egyesület szervezésében. Ezen felül több esetben szervezett a Mocorgó FC játékonysági céllal sportversenyeket, melynek bevételét valamilyen karitatív célra ajánlottak fel.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön szinte kizárólag a cigány nemzetiség képviselteti magát jelentősebb lélekszámmal, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elsődleges feladata lenne, hogy részükre a kultúrájuk megőrzésére irányuló programokat szervezzen. Erre korábban voltak is kezdeményezések, de nem igazán voltak sikeresek. Jelenleg a roma nemzetiségi önkormányzat működése inkább formálisnak, mintsem gyakorlatinak mondható.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Mint az már korábban is meg lett említve, Mindszenten igen élénk a civil szféra, kiemelkedően sok aktív civil szervezet működik a településen. Az ő létezésük a lakossági önszerveződés mintája, szinte minden korosztályt, célcsoportot képviselnek a civil szervezetek valamilyen formában. A civil szervezetek tevékenysége igen széles spektrumot fog át, de talán a legtöbb civil szerveződés településünkön a sporthoz, illetve mozgáshoz kötődik. Külön fontos kiemelni, hogy ezek a szervezetek nem csak önálló „sejtekként” működnek, hanem a helyi önkormányzattal, a Kulturális Központtal, valamint egymással is szoros szimbiózisban vannak, ami még inkább felértékeli szerepüket, illetve a helyi közéletre gyakorolt hatásukat.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiségi önkormányzat működését – hasonlóan a települési önkormányzathoz – nagyban behatárolja a rendelkezésre álló források szűkössége. A nemzetiségi önkormányzat működéséhez biztosított költségvetési támogatás, illetve feladatalapú támogatás alacsony összege néhány alkalomszerű program megvalósítását teszi lehetővé, de ezek (pl. alapvető élelmiszerekből álló karácsonyi csomagok osztása, kirándulás szervezése a rászorulóknak) csak tűzoltásra elegendők, az esélyegyenlőségi tevékenységhez kapcsolódó stratégiai lépésekre nincs sok lehetőség (üdítő példa a fejlesztésekre a Kinizsi utca aszfaltozása). A települési önkormányzat együttműködési megállapodás keretében biztosítja a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit, azonban ezen felül pénzbeli támogatást nem tud nyújtani. További problémát jelent a helyi roma társadalmon belül tapasztalható széthúzás, illetve a nemzetiségi önkormányzat működésével kapcsolatban a roma lakosság egy részénél tapasztalható bizalmatlanság.

Mint korábban már említettük, a roma népesség kapcsán nem állnak rendelkezésünkre statisztikai adatok, azonban a helyi viszonyok ismeretében bátran kijelenthető, hogy az egyik legnagyobb, kezelendő probléma a helyi roma társadalom körében az alacsony iskolázottság, és a magas munkanélküliség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolázottság, magas munkanélküliség.	A képzettség fontosságát hangsúlyozó ösztönző programokon való részvétel elősegítése, munkahelyteremtés.
Nem megfelelő együttműködés a roma lakosság és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között	Minél intenzívebb kapcsolatépítés, közmeghallgatások, fórumok gyakoribb szervezése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 330	3 410	6740	49,41%	50,59%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			206	3,06%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	479	468	947	7,11%	6,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	107	109	216	1,59%	1,62%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat a 2020-ra vonatkozó adatokat tartalmazza, ami szerint 2020-ban 947 fő 14 év alatti gyermek élt településünkön. Ez a szám jóval alatta marad a néhány évtizeddel korábbiak, de valamivel meghaladja a 2016-os értéket (917 fő), de ez a növekedés minimális, a lakosság előregedésének megakadályozásához még nem elegendő. A gyermeklétszám folyamatosan csökkenését mutatja, hogy míg 1-2 évtizede a Mindszenti iskolában egy évfolyamon 4-5 osztály volt, ez már évek óta 3 osztályra csökkent.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	36	n.a.
2018	40	n.a.
2019	21	100
2020	52	90
2021	59	63
2022	76	52

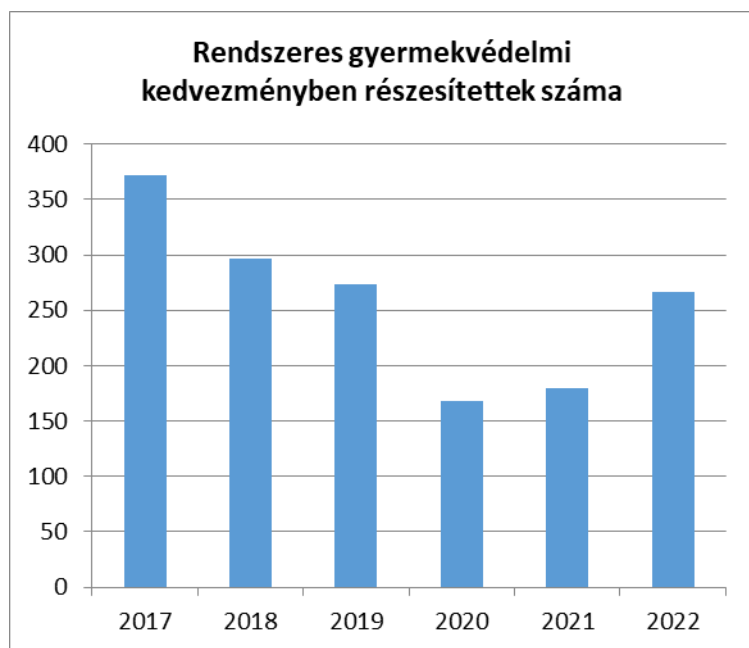
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat jól mutatja, hogy alakult a veszélyeztetett gyermekek helyzete 2017-től. A településen élő gyermekek létszámát tekintve ez a szám elenyészőnek mondható, ám ezzel együtt egy meglévő probléma, tehát nem hagyhatjuk figyelmen kívül. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. A Családsegítő Szolgálat eredményes munkájának köszönhetően a veszélyeztetett kiskorúak száma csökken, ami párhuzamba állítható a védelembe vett gyermekek számának növekedésével.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	372
2018	297
2019	273
2020	168
2021	180
2022	266

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	24	28	52
2018	20	26	46
2019	16	24	40
2020	16	20	36
2021	13	14	27
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A kedvezményes iskolai, óvodai juttatásokban részesülők száma alapvetően a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőkhez igazodik, tekintettel arra, hogy e juttatásoknak sok esetben eleve feltétele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekekre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Csak egy-két család tartozik ebbe a körbe, de ők nem állampolgárságuk folytán kerültek olyan helyzetbe, ami a gyermekekre nézve hátrányos, hanem feltehetően az eredeti lakhelyükön is hasonló körülmények között éltek, élnének.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mint említettük, Mindszenten nem beszélhetünk szegregátumról, de vannak veszélyeztetett részek. Az itt élő gyermekek lakókörnyezete az egészségüket sem szolgálja, és a szocializációt sem segíti az, hogy sokan nagy létszámú családban, szegényes, rendezetlen körülmények között élnek. A kapott minta sok esetben nem felel meg az elfogadott társadalmi normáknak.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szolgáltatásokhoz hozzáférnének a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, más kérdés azonban, hogy mennyire jutnak el az igénybevételig. Előfordul, hogy a szülő nem viszi a gyermeket orvoshoz, védőnőhöz (nem feltétlenül betegség esetén, hanem) ellenőrzésre sem, az oltások beadatását elmulasztja.

A fogyatékkal élő gyermekek is hozzáférnek a szolgáltatásokhoz, bár az akadálymentesítés még nagyon hiányos vagy egyáltalán nincs megoldva a település intézményeiben.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	-
2018	3	n.a.	-
2019	3	n.a.	-
2020	3	n.a.	-
2021	3	n.a.	-
2022	3	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Mindszinten 3 védőnő tevékenykedik, és mintegy 300 fő gyermeklétszám tartozik hozzájuk. Körzetük mellett az óvoda, az alsó tagozat és a felső tagozat felelős védőnői. A hátrányos, halmozottan hátrányos, valamint fogyatékossgal élő gyermekek a védőnők tevékenységében is a veszélyeztetett körbe tartoznak, így esetükben több családlátogatásra van szükség. Az eredményes és hatékony védőnői munka szempontjából előny viszont, hogy kistélepülés révén a védőnők magánemberként is jól ismerik a hozzájuk tartozó gyermekeket, családokat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	3	1	n.a.	n.a.
2018	0	3	1	n.a.	n.a.
2019	0	3	1	n.a.	n.a.
2020	0	3	1	n.a.	n.a.
2021	0	3	1	n.a.	n.a.
2022	0	3	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Egy házi gyermekorvos praktizál a településen, betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs. Az ellátott esetek száma pár éve 12 ezer volt, az elmúlt években ez a szám már 10 ezer alá csökkent. Ez nem azt jelzi, hogy egészségesebbek a gyerekeink, csupán a gyermekek létszáma csökken.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korúaknál a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűek és a fogyatékossgal élők esetében a gyermekorvos végez ortopédiai szűrést, ez alapján küldi gyógytornára a gyermeket, ez mellett az óvodás és alsós iskolai csoportok beszédfejlődését logopédus segíti. Ezen felül az oktatási intézményben felzárkóztatás is történik folyamatosan.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Mindszenti Kapcsolat Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2 fő családgondozóval igyekszik a gyermekjóléti alapellátás körében:

- a kialakult veszélyeztetettséget megszüntetni, valamint a gyerekek családból történő kiemelését megakadályozni
- hivatalos ügyekben segítséget nyújtani,
- segíteni a pedagógusok gyermekvédelmi munkáját, megoldást keresni a gyermek és szülője illetve a gyermek és iskola közötti konfliktushelyzetek rendezésére
- elősegíteni a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének családban történő nevelését
- helyettes szülői hálózatot szervezni és helyettes szülőket szakmailag segíteni
- csellengő gyermekeket segíteni.

A településen sem Tanoda, sem Biztos Kezdet Gyerekház nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A bölcsődei ellátás településünkön már korábban megszűnt, és hosszú ideig az Önkormányzat nem tudta újraindítani Mindszenten a bölcsődei ellátást. Öröndetes tény, hogy idén került átadásra egy új, a legmagasabb szintű igényeket is kielégítő bölcsőde, amely a 2024-2025-ös tanévtől kezdődően 48 bölcsődei férőhelyet biztosít a településen, illetve a környéken élő kisgyermekes szülők részére.

f) gyermekvédelem;

A településen működő, gyermekekkel foglalkozó intézmények mindennapi munkájuk során naprakész tapasztalatokat gyűjtenek, és szükség esetén megteszi a szükséges intézkedéseket.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Kimondottan krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek állandó jelleggel biztosítva, erről adott helyzetben operatív jelleggel születik döntés.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A sport-és egészségfejlesztési lehetőségek többségét a gyermekek az iskolai nevelés keretein belül, a testnevelés órán, illetve a délutáni sport szakkörökön (foci, torna, néptánc, társastánc karate) vehetik igénybe. Emellett több sportegyesület kínál sportolási lehetőséget a sportolni, versenyezni vágyóknak. Különösen fontos – főképp a kisebb gyermekek esetében – a nyári szünetben igénybe vehető szabadidős programok megléte. Mindszinten a Kulturális Központ évek óta sikeresen szervez tematikus jellegű Erzsébet-táborokat, ezen felül magánszemélyek által szervezett táborokban is van lehetőség a szünet tartalmas eltöltésére (pl. Bárka-i alkotóház kézműves táborai, állattartáshoz kapcsolódó tanyasi tábor).

- i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetési feladatokat a Károly Óvoda főzőkonyhája látja el, és az ott főzött étel kerül kiszállításra a többi oktatási-nevelési intézménybe, intézményi telephelyre, tagintézménybe. A speciális diétás étkeztetés (tejérzékenység, lisztérzékenység stb.) külső beszállító által van biztosítva. A szünidei gyermekétkeztetés a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos helyzetű gyermekek részére térítésmentesen biztosított.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az eltérő kultúrájú, vagy hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között mindennapi a kapcsolat, azok nem alkotnak semmilyen formában megkülönböztetett csoportokat, így kimondottan ilyen jellegű programokra nincs szükség. Mind az önkormányzati, mind a civil szervezetek által rendezett programokon figyelembe veszik a különböző társadalmi rétegek igényeit, nagy hangsúlyt fordítanak arra, hogy – a speciális célközönség számára szervezett programokon kívül – a rendezvények a lakosság egészéhez szóljanak, korra, nemre, felekezetre tekintet nélkül.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nem rendelkezünk erre vonatkozó tapasztalattal.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A segélyezési rendszer mellett az óvodapedagógusok, tanítók és pedagógusok munkájuk során kiemelt figyelmet fordítanak a tehetséggondozásra, a hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásának elősegítésére. Az Önkormányzat A Bursa Hungarica ösztöndíjpályázathoz kapcsolódóan nyújt támogatást a hátrányos helyzetű, felsőoktatásban tanuló diákoknak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Megítélésünk szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a kistélepülési környezet jobb lehetőséget biztosít a felzárkózásra, hiszen általában az intézmények sokkal kisebb méretűek, a légkör sok esetben már-már családiasnak mondható. A nehézséget itt inkább az okozza, hogy helyben nem állnak rendelkezésre kellő számban a felzárkóztatásra, fejlesztésre szakosodott

szakemberek. Sajnos az Önkormányzat nem tudja teljeskörűen biztosítani a más településeken, sok esetben a megyeszékhelyen elérhető fejlesztő programokra való eljutást, ilyen jellegű támogatást egyéni kérelmek alapján tud csak alkalmyszerűen támogatni.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	190	2	1,05
2018	184	3	1,63
2019	194	0	0,00
2020	185	0	0,00
2021	184	0	0,00
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	23	5,13
2018	n.a.	12	2,88
2019	n.a.	10	2,46
2020	n.a.	4	0,99
2021	n.a.	10	2,54
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Az általános iskolában is kiemelt feladat és cél a nevelő-oktató munka folyamán az esélyegyenlőség biztosítása, a tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyermekek hátrányának leküzdésére törekvés. Jelenleg szociális segítő, logopédus, valamint fejlesztő pedagógus segíti a diákok felzárkózását, folyamatos fejlesztését a tanórákon kívül.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Miután városunkban közép- és felsőfokú oktatási intézmény nem működik, ezért erre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	20	10
2018	12	10
2019	6	4
2020	6	2
2021	4	1
2022	10	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	9	245	3	190	0	0	21
2018	n.a.	9	245	3	184	0	0	20
2019	n.a.	9	245	3	194	0	0	22
2020	n.a.	9	245	3	185	0	0	21
2021	n.a.	9	245	3	184	0	0	20
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati
adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanuló száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	23	2	19,48	1,12
2018	0	23	2	18,13	0,96
2019	0	22	2	18,50	1,72
2020	0	22	2	18,45	3,20
2021	0	22	2	17,91	3,30
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	52
2018	68
2019	51
2020	49
2021	54
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Nincs jogellenes elkülönítés az intézményekben, hátrányos megkülönböztetés is inkább a gyermekek egymás közötti érintkezésében tapasztalható.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Mivel egy intézményben (de külön épületben) tanulnak Mindszenten az általános iskolások, így más helyi intézménnyel nem összehasonlítható az eredményesség, de ha az országos kompetenciaméréseket vesszük alapul, akkor megállapítható, hogy a mindszei iskolások teljesítménye az elmúlt években mind szövegértésben, mind a matematikai felmérésben nem sokban különbözött az országos átlagtól, bár szinte mindig némileg alatta maradt. A versenyeredmények az oktatás hatékonyságát mutatják. A gyerekek közel fele szakközépiskolában tanul tovább, a többi tanuló fele gimnáziumban, a másik fele szakiskolai képzésben.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	38
2018	n.a.	n.a.	n.a.	24
2019	n.a.	n.a.	n.a.	17
2020	n.a.	n.a.	n.a.	6
2021	n.a.	n.a.	n.a.	6
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A hátrányos helyzetű gyermekek részére Mindszenten sem tanoda, sem Biztos kezdet gyerekház nem működik, az Önkormányzat egyedi kérelmek alapján nyújt segítséget a hátrányos helyzetű gyermekeknek, családoknak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a más településen tanuló általános iskolások száma.	Az általános iskolai oktatás színvonalának emelése, intézmény fejlesztése pályázati forrásból.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

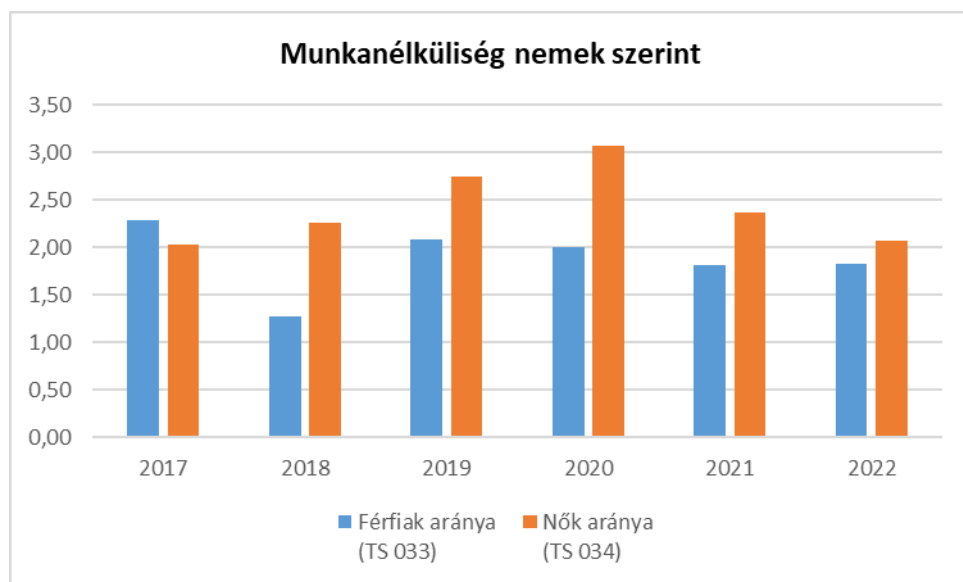
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az elmúlt években a foglalkoztatás nemek közti megoszlására a következő volt jellemző többnyire: bár kevesebb munkavállalói korú nő él Mindszenten, mint férfi, mégis valamivel több a munkanélküli nők száma, azaz a nyilvántartott álláskeresők között már hosszabb ideje nagyobb arányt képviselnek a nők. Ebben közrejátszhat az is, hogy szülés után nem minden nő tud vagy

akar ugyanabban a munkakörben dolgozni, mint előtte, hiszen a gyermekvállalással bizonyos mértékben megváltoztak a preferenciái.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	2,29	2,03	2,16%
2018	1,28	2,26	1,77%
2019	2,08	2,75	2,42%
2020	2,01	3,07	2,54%
2021	1,82	2,37	2,10%
2022	1,83	2,07	1,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2017	48,98	52,08
2018	32,05	60
2019	31,13	54,55
2020	38,18	69,05
2021	47,78	58,14
2022	44,05	59,46

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	98	17
2018	78	9
2019	106	10
2020	110	21
2021	90	2
2022	84	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen az elmúlt éveket tekintve alig volt foglalkoztatást segítő és képzési program, de a járási hivatal munkaügyi osztályán keresztül többen is végeznek valamilyen képzést, ami megkönnyítheti az elhelyezkedésüket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Mindszinten leginkább a közfoglalkoztatásban találhatnak munkát az alacsony iskolai végzettségű nők. Ez mellett a környező településeken működő kertészetek foglalkoztatnak nagyobb számú munkaerőt a célcsoportból.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Azonos munkakörök esetén nem tapasztalható hátrányos megkülönböztetés a munkahelyeken a női nem kárára, azonban jellemzően alacsonyabbak a keresetek azokban a munkakörökben, amelyekben zömmel női munkavállalókat foglalkoztatnak (pl. a kertészetekben alacsonyabbak a bérek, mint a fémipari vállalkozásoknál).

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	3	n.a.	-
2019	3	n.a.	-
2020	3	n.a.	-
2021	3	n.a.	-
2022	3	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nők munkaerő-piaci helyzetét nagyban megkönnyíti, ha biztosított a gyermekek napközbeni ellátása.

Mindszinten 2012-ig működött önkormányzati bölcsőde, később megjelentek a családi napközik, amelyek átvették a bölcsőde szerepét. Később a családi napközik megszűntek, viszont helyettük az Önkormányzat néhány évig nem tudta újra beindítani a bölcsődei ellátást, ami így csak más településen volt igénybe vehető. Ezen a téren hatalmas előrelépés, hogy megépült az új, a kor követelményeinek megfelelő 48 férőhelyes bölcsőde, ami hosszú távon nyújthat segítséget a nők számára a szülés utáni újbóli elhelyezkedésben.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Sok esetben figyelhető meg – leginkább a hátrányos helyzetű családoknál – az elhamarkodott családtervezés, vagy inkább a családtervezés hiánya.

Mindszinten 3 védőnő segíti az anyákat, illetve a Családsegítő Szolgálat, valamint a Baba-Mama Klub is, de jellemzően leginkább azok kerülnek a látogatásokat, tanácsadásokat, előadásokat, akik a legtöbbet profitálhatnak belőle.

A hátrányos helyzetű családok nőtagjai legtöbbször csak a kötelező orvosi vizsgálatokon jelennek meg (vagy azokon sem), de más szűrővizsgálatokat jellemzően nem vesznek igénybe.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Településünkön komoly problémák forrása az alkoholfogyasztás, ami sok esetben együtt jár a nehéz anyagi és szociális körülményekkel. Ennek következtében – bár pontos adataink nincsenek erre vonatkozóan – minden bizonnyal sokkal több lelki vagy fizikai bántalmazás történik családon belül, mint amennyi napvilágra kerül.

A probléma legfőképpen ott kezdődik, hogy a legtöbb esetben az áldozat nem jelez senkinek, mert fél, vagy ezt a rossz beidegződések miatt bizonyos szintig az élet természetes velejárójának tekinti.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nem áll rendelkezésre anyaothton, családok átmeneti otthona, de 50 kilométeres körzetben több településen is elérhető önkormányzati vagy kistérségi fenntartásban működő otthon. A családok, illetve a gyermekek átmeneti otthona is fogad gyermekekkel édesanyákat, de korlátozott számban. A szenvedélybetegek által elérhető egy gyulai központú, de Hódmezővásárhelyen is elérhető egyesület, akik megelőzés, illetve segítő szolgáltatást is nyújtanak részükre: külön „szakosodva” a fiatalokra és az idősebb korosztályra.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők kiemelt szerepet töltenek be Mindszent közéletében: jegyző, iskolaigazgató, óvodavezető, kulturális központ igazgató – mindet nő látja el Mindszenten. A települési képviselők között is vannak nők, míg az iskolai pedagógusok, a civil csoportok vezetői között ők vannak többségben. A rendezvények szervezőinek csoportjait akár kisebb, akár nagyobb volumenű eseményről legyen szó, javarészt nők alkotják.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ami országosan probléma a nők körében, az itt is megtalálható. Az elhelyezkedés nehézségei, a családok anyagi helyzete, erőszak – ez mind súlyos probléma országosan, és ez alól Mindszent sem kivétel. Talán annyi lehet a különbség, hogy nem annyira élesen különülnek el a nemek ebben a kérdésben, hiszen a férfiak is állástalansággal, anyagi bajokkal küszködnek, és a férfiakkal szembeni családon belüli erőszak is (főleg az idősebbek között) előfordul.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség magas aránya.	Nők továbbképzése a keresett szakmák irányába, részmunkaidős foglalkoztatás népszerűsítése, anyák előnyben részesítése a foglalkoztatásban. Munkahelyteremtés pályázati forrásból. Bölcsőde létesítése.
Családon belüli erőszak „négy fal között maradása”	Szorosabb együttműködés, bizalmi viszony kiépítése a családsegítő szolgálat, a rendőrség és a célcsoport között.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

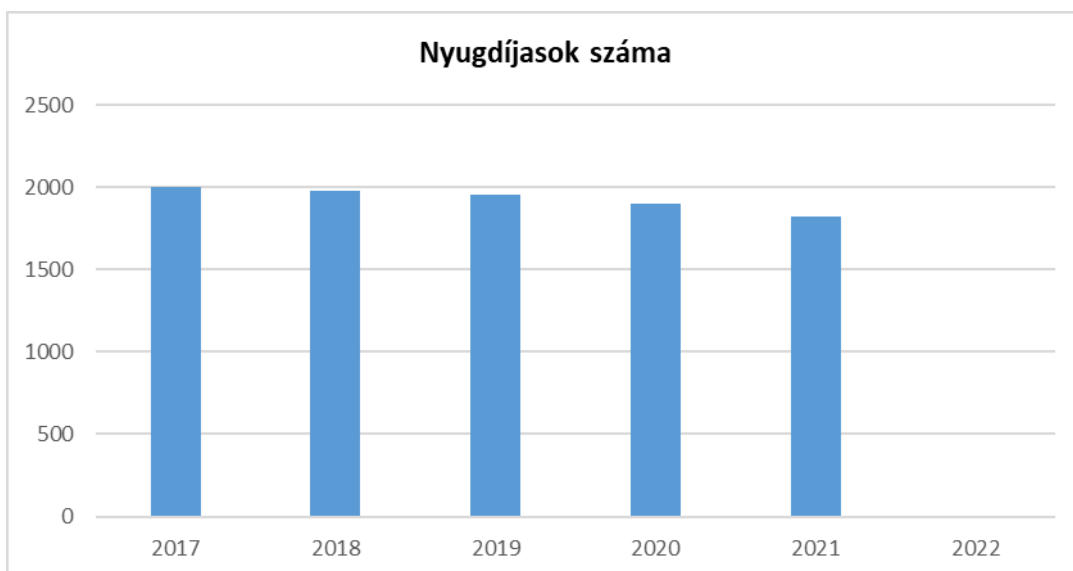
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	1 319	940	140,32%
2018	1 359	923	147,24%
2019	1 389	926	150,00%
2020	1 423	947	150,26%
2021	1 416	985	143,76%
2022	1 415	978	144,68%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	767	1 235	2002
2018	762	1 214	1976
2019	764	1 191	1955
2020	750	1 153	1903
2021	710	1 113	1823
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	10	0	520	898	3	41	7
2018	11	0	533	898	3	35	6
2019	12	1	548	895	1	27	4
2020	11	1	548	876	2	25	4
2021	10	1	522	871	4	21	3
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2

Forrás:

TeIR,
KSH
Tstar

Mint a táblázatok adatai mutatják, a lakosság korösszetétele nagyon lassú ütemben „javulásnak indult”, hiszen míg a nyugdíjasok száma 2022. után csökkenni, míg a 14 év alattiak száma növekedni kezdett, azonban az öregségi index ezzel együtt még mindig nagyon magas. Az idősök nagy része nehéz anyagi körülmények között, alacsony nyugdíjból él, nem ritkán egyedül, amiben szerepet játszik, hogy a gyermekek, unokák más városba költöztek. A mindszenti idősök legfőbb problémája az anyagi-egészségügyi helyzet mellett mindenképpen a magány.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	98	78	106	110	90	84
41-45 év (TS 042)	Fő	7	7	12	9	9	4
	%	7,14%	8,97%	11,32%	8,18%	10,00%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	8	9	6	9	6	7
	%	8,16%	11,54%	5,66%	8,18%	6,67%	8,33%
51-55 év (TS 044)	Fő	4	1	8	4	6	9
	%	4,08%	1,28%	7,55%	3,64%	6,67%	10,71%
56-60 év (TS 045)	Fő	7	5	10	15	7	8
	%	7,14%	6,41%	9,43%	13,64%	7,78%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	21	19	18	29	36	35
	%	21,43%	24,36%	16,98%	26,36%	40,00%	41,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Miután a fiatalabb korosztály legfőbb problémája a munkahelyek hiánya, nincs ez másként az időseknél sem, különösen magas a munkanélküliek aránya a közvetlenül nyugdíjazás előtt állók között.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az utóbbi időben egyre több kezdeményezés indult (elsősorban a civil szervezetek részéről) az idősebb korosztály „megmozdítására”, amik bár nem kimondottan a foglalkoztatásra, hanem a szabadidő tartalmas eltöltésére (kézimunka szakkör, dalkör, Idősök klubja) irányulnak. Mindazonáltal e programok talán még fontosabb szerepet is töltenek be, hiszen az idősök egy része már jobban vágyik erre, mint bármilyen munkalehetőségre.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

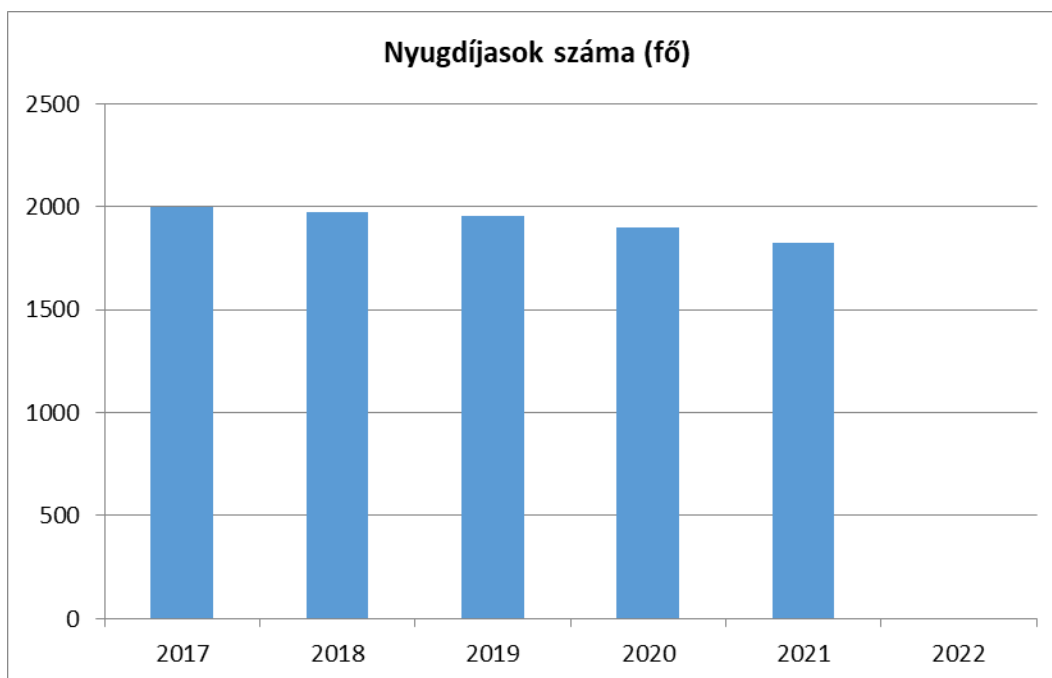
Mint ahogy korábban másik célcsoportnál írtuk, hátrányos megkülönböztetésről azért nem beszélhetünk, mert mindegyik csoport küzd a munkanélküliséggel, nehezen találnak munkát.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	767	1235	2002
2018	762	1214	1976
2019	764	1191	1955
2020	750	1153	1903
2021	710	1113	1823
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	1 319	20	43	478
2018	1 359	21	43	464
2019	1 389	20	38	473
2020	1 423	21	49	475
2021	1 416	21	45	426
2022	1 415	20	47	422

Forrás: TelR, KSH
Tstar

A település időseinek egy része a Hódmezővásárhelyi Térségi Kistérségi Társulás Mindszenti otthonában kapott helyet, az ő részükre a házi orvosok külön kiszállással biztosítják az ellátást. Ezekben az otthonokban bár sokan jól érzik magukat, de az ép szellemű, csupán idős gondozottak sok esetben szenvednek leépült társaik mindennapjaitól.

Nincs Mindszenten helyi járatú tömegközlekedés, viszont sok idős keresné fel a piacot, rendelőt, temetőt. Ők a távolsági buszokra felszállva utaznak egyik megállótól a másikig.

Az idősebb korosztály részére a civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, mozgáskorlátozottak egyesületei, pajzsmirigybetegek egyesülete), gyakran szerveznek különböző egészségügyi témájú előadásokat.

Ezek a főleg idősekből álló szervezetek egyébként igen aktív életet élnek, rendszeresen kirándulnak, főznek együtt, névnapoznak, és részt vesznek a város rendezvényein.

Bár e téren már történtek előrelépések, de még mindig problémát jelent az akadálymentesítettség hiánya, ami nem csak a fogyatékkal élők, hanem az idősek számára is problémát jelent. (pl. a látás- és hallássérülteket segítő akadálymentesítésről nem is beszélhetünk.)

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idősek Mindszenten szívesen látogatják a könyvtárat, a Kulturális Központ rendezvényeit. Gyakran ők maguk is szervezői, fellépői ezeknek a programoknak. Ezek az idősek nagyon aktívak; éles a kontraszt köztük és a házaikba húzódó, bizalmatlan, magányos idősek között. Ez a szakadék nagyon nagy, amit mindenképpen csökkenteni kellene az elzárkózó réteg „aktivizálásával”.

b) idősek informatikai jártassága;

Különböző, ingyenes tanfolyamok révén a mindszenti idősek informatikai jártassága egyre javuló. Az alapok megismerését részükről az is jól mutatja, hogy egyre több mindszenti idős jelenik meg a közösségi oldalakon, oszt meg képeket, hallgat zenét. Mindszenti kapcsán például főleg az idősek a mozgatói és feltöltői egy múltidéző, régi mindszenti helyeket, embereket bemutató képekkel teli oldalnak.

d) a generációk közötti programok.

Speciálisan generációk közötti programok nincsenek, hiszen kistelepülés révén a legtöbb program úgy van kitalálva, hogy az korra való tekintet nélkül mindenki számára adjon valami pluszt. Például a kulturális programokon sokszor egymás mellett lépnek fel a helyi óvodások, és a Nyugdíjas Klub dalköre. De ez mellett a helyi idősek otthonában is rendszeres visszatérők a helyi óvodai, iskolai csoportok, akik verses, dalos előadásokkal okoznak örömet az ott lakóknak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az egészséggel kapcsolatos előadások kedvelt témái a Mindszenti időseknek, emellett egyre több időse nő vesz részt valamilyen tornán, jógán, illetve a környező településekre rendszeresen szervezett kerékpár túrákon. Az időskorúak bizonyos – vallásosabb – rétegét még az egyház által szervezett, illetve templomi programok mozdítják ki otthonaikból.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítettség hiánya	Akadálymentesítés, illetve közlekedés-mobilitás fejlesztése, megszervezése. Akadálymentesítés pályázati forrásból.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

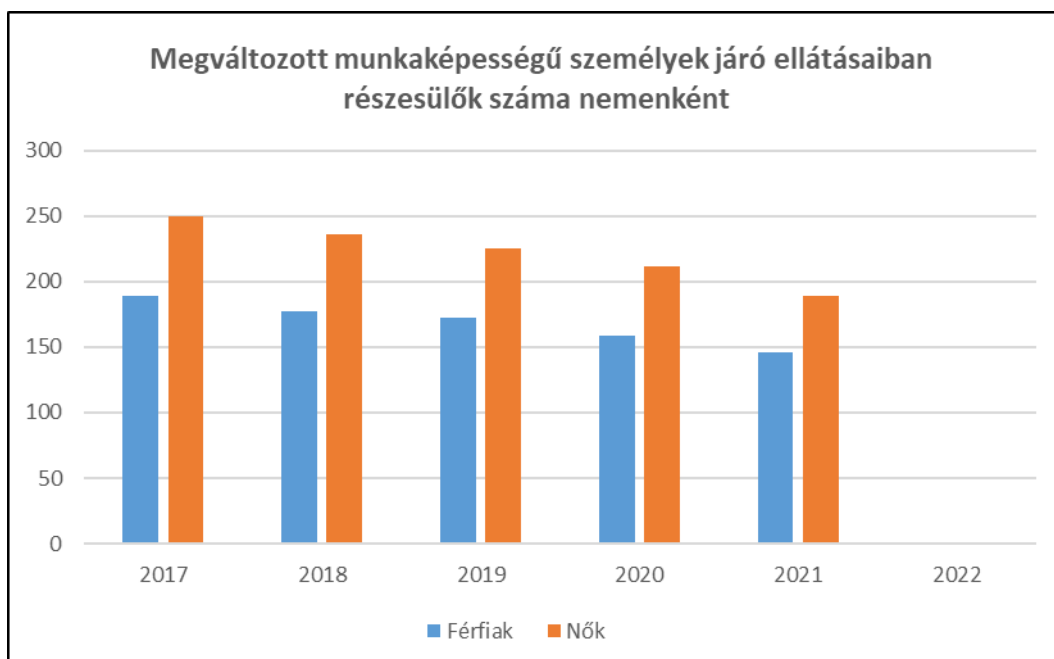
A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Mindazonáltal a fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás, a közlekedés, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Mindszenten általánosságban elmondható, nincs benne a köztudatban, hogy kik élnek fogyatékkal. Bár a település méretéből adódóan számuk egyébként sem túl magas, de vannak néhányan, akikről köztudomású, hogy mozgáskorlátozottak, látás- vagy hallássérültek, de többségük visszahúzódóan, a saját megszokott közegében, azt csak a legszükségesebb esetben elhagyva él. Ebből kifolyólag többnyire csak a segítőszolgálatok (orvosok, ápolók, Gondozási Központ stb.) vannak igazán tisztában azzal, hogy hányan is élnek Mindszenten fogyatékkal. Annyi mindenesetre bizonyosan megállapítható, hogy a fogyatékkal élőknél között településünkön legnagyobb arányt a mozgáskorlátozottak képviselik.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	189	250	439
2018	177	236	413
2019	172	225	397
2020	159	212	371
2021	146	189	335
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Mindszenten a Mio Conto Kft. telephelyén biztosítanak a fogyatékkal élők számára munkát, ám ezek a munkák csak a csekélyebb mértékű fogyatékkal élők számára elvégezhetőek.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Munkavállalást segítő lehetőségek a fogyatékkal élők számára nem állnak rendelkezésre.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Mint korábban már többször említettük, Mindszenten egyébként is problémát jelent az elhelyezkedés, így nem beszélhetünk arról, hogy esetleg valaki azért nem kapna meg egy munkát, mert fogyatékkal él. A fogyatékkal élők számára az ingázás gondot jelenthet, így nekik ebből a szempontból nehezebb dolguk van.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A Kulturális Központ felszereltségében találhatóak olyan eszközök, amelyek látás- vagy hallássérült emberek számára megkönnyítik az információszerzést, illetve akadálymentesítés szempontjából is ők a leginkább felszereltek, de ez is még mindig nagyon kevés.

Kifejezetten olyan szolgáltatás, program, ami az önálló életvitelt segítené, nagyon kevés van Mindszenten

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, erre vonatkozó konkrét adatokkal azonban nem rendelkezünk. Az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők száma nem ad megfelelő támpontot, hiszen a közgyógyellátásban részesülők túlnyomó többsége tartós beteg, de nem fogyatékkal élő (pl. asztmatikus betegség).

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Kimondottan a fogyatékkal élők számára szolgáló egészségügyi és rehabilitációs ellátások településünkön nem elérhetőek.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem teljesen megoldott, de az anyagi lehetőségek függvényében folyamatos. Az egészségügyi, szociális intézmények, a legtöbb kulturális program helyszínéként szolgáló kulturális központ akadálymentesített. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. A probléma az, hogy az akadálymentesítés a mozgáskorlátozottak részére több helyen biztosított, viszont szükséges lenne azoknak a speciálisabb eszközöknek a megléte is, amelyek a látás- vagy hallássérült embereknek segítenek (táblák, indukciós hurok stb.)

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A Kulturális Központ tett lépéseket annak érdekében, hogy könnyebben megközelíthetőek és igénybe vehetőek legyenek programjaik, szolgáltatásaik, de a település egészét nézve minimális a hozzáférési lehetőség a programokhoz, közszolgáltatásokhoz. A Polgármesteri Hivatalban – miután az épület emeleti része nem akadálymentesített – áthidaló lehetőségként az emeleti ügyintézők a földszinten segítenek a hozzájuk érkező mozgáskorlátozottaknak.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Mind a vállalkozói szféra, mind a közsféra által működtetett munkahelyek esetén elmondható, hogy történtek előrelépések, de még bőven van tennivaló az akadálymentesítettség javítása érdekében.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Tekintettel arra, hogy Mindszenten nincs közösségi közlekedés, így annak akadálymentesítettségéről sem beszélhetünk. A járdák, parkok akadálymentesen megközelíthetőek a mozgáskorlátozottak által, tekintettel arra, hogy elenyésző számú kiemelt járdaszegély található a városban (csak a központi részen), azok viszont többnyire rámpával ellátottak (bár az utóbbi időben az elmaradó karbantartások miatt a járdák minősége problémát jelent).

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Nincsenek kifejezetten fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló szolgáltatások sem a közlekedésben, sem a közszolgáltatásokban. Minimális mértékben a Kulturális Központ eszközei révén tájékozódhatnak, juthatnak információhoz.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Erre vonatkozó adat nem áll rendelkezésre.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Ilyen jellegű programok nincsenek településünkön.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ilyen jellegű társadalmi problémákról nincs tudomásunk, ezért ilyen jellegű kezdeményezések nem szükségesek.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesített munkahelyek hiánya.	Akadálymentesítés pályázati forrásból, cégek ösztönzése az akadálymentesítésre.
A fogyatékkal élők, illetve az őket ápoló, gondozó családtagok elszigetelődése.	Akadálymentesített helyszínen a célcsoport részére programok szervezése.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
belterületi utak rendkívül rossz állapota	források keresése, hozzárendelése a probléma megoldásához
közösségi kezdeményezések iránti fogékonyság növelése a lakosság körében	közösségi programok szervezése, kiemelt figyelmet fordítva a hatékony tájékoztatásra

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A civil szervezetek településünkön aktív tevékenységet folytatnak, és önkormányzati szerepvállalással létrejött a Civil Tanács, amely a civil szervezetek egymás közötti kapcsolatépítését hivatott szolgálni. Annak ellenére, hogy az Önkormányzat anyagi támogatást

már évek óta nem tud nyújtani a civil szervezetek számára, e szervezetek önerőből is komoly munkát végeznek, és programjaik, munkájuk révén sok tekintetben tehermentesítik az Önkormányzatot.

Az esélyegyenlőség kérdésében érintett, a településen működő civil szervezetek:

„Segítőkéz” Mozgáskorlátozottak Egyesülete, „Együtt Egymásért a Fiatalokkal Mozgáskorlátozottak Egyesülete,”Ölelő karok” Nagycsaládosok Egyesülete, Városvédő és Szépítő Egyesület, Alkony Dalkör és Nyugdíjas Klub, Kékvirág Klub, Pajzsmirigy Betegek Csongrád Megyei Egyesülete.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az egyház, a civil szervezetek és az önkormányzat között jó az együttműködés, mind a programok szervezésekor, mind egyéb területen, legyen szó akár jótékonyági főzsről vagy a különböző alapítványok, csoportok által szervezett, jótékony célú bálról, gyűjtésről. A nemzetiségi önkormányzat kevésbé van jelen ebben a partnerségben, esélyegyenlőséghez kötődő – a rendelkezésre álló források hiánya miatt nem túl jelentős – tevékenységét nem a többi szervezettel összehangolva végzi.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Mindszent több területen is kapcsolatban áll a térséggel: egyrészt tagja a Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulásnak, akivel közösen pályázatok révén próbálják elősegíteni a térség fejlesztését. Emellett a környező településekkel is jó a viszony, így például Mártéllyal, akivel közös ágaprító gép vásárlásával korszerűsítették a közintézmények fűtését.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenysége településünkön egy-egy hagyományosan megrendezésre kerülő – a mélyszegénységben élőkhez kötődő – rendezvény (kirándulás szervezés, élelmiszer utalvány osztás) szervezésében merül ki.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek elsősorban a gyermekek és az idősek esélyegyenlőségéért tesznek lépéseket, szerveznek programokat, gyűjtenek, de működik a településen kimondottan mozgáskorlátozottakat, illetve nagycsaládosokat tömörítő egyesület is, akik igyekeznek pályázati források felhasználásával segíteni tagjaikon, illetve a hozzájuk kötődő célcsoportokon.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szektor ezirányú tevékenysége elsősorban szponzorálásban merül ki, illetve néhány vállalkozás az akadálymentesítés területén tett lépéseket (az általuk teremtett munkahelyek akadálymentesítése).

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c)* A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony iskolázottság, magas munkanélküliség.	A képzettség fontosságát hangsúlyozó ösztönző programokon való részvétel elősegítése, munkahelyteremtés.
	Nem megfelelő együttműködés a roma lakosság és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között	Minél intenzívebb kapcsolatépítés, közmeghallgatások, fórumok gyakoribb szervezése
Gyermekek	Magas a más településen tanuló általános iskolások száma.	Az általános iskolai oktatás színvonalának emelése, intézmény fejlesztése pályázati forrásból.
Idősek	Akadálymentesítettség hiánya	Akadálymentesítés, illetve közlekedésmobilitás fejlesztése, megszervezése. Akadálymentesítés pályázati forrásból.
Nők	Munkanélküliség magas aránya.	Nők továbbképzése a keresett szakmák irányába, részmunkaidős foglalkoztatás népszerűsítése, anyák előnyben részesítése a foglalkoztatásban. Munkahelyteremtés pályázati forrásból. Bölcsőde létesítése.
	Családon belüli erőszak „négy fal között maradása”	Szorosabb együttműködés, bizalmi viszony kiépítése a családsegítő szolgálat, a rendőrség és a célcsoport között.
Fogyatékkal élők	Akadálymentesített munkahelyek hiánya.	Akadálymentesítés pályázati forrásból, cégek ösztönzése az akadálymentesítésre.
	A fogyatékkal élők, illetve az őket ápoló, gondozó családtagok elszigetelődése.	Akadálymentesített helyszínen a célcsoport részére programok szervezése.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	belterületi utak rendkívül rossz állapota	források keresése, hozzárendelése a probléma megoldásához
	közösségi kezdeményezések iránti fogékonyság növelése a lakosság körében	közösségi programok szervezése, kiemelt figyelmet fordítva a hatékony tájékoztatásra

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége biztosított az élet minden területén (oktatás, munkához jutás, kultúra, stb.), és ők is aktív részesei kívánnak lenni a település mindennapjainak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők fogadják jó szívvel a felénk nyújtott segítő kezet, és a társadalom egészével közösen tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy végérvényesen kikerüljenek jelenlegi helyzetükből.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlődéséhez szükséges, a bennük rejlő tehetség lehetőség szerint helyben történő kibontakoztatásához elengedhetetlen feltételek biztosítását, és egy olyan lakókörnyezet biztosítását, ami vonzó lehet a fiatal generációk – mint a jövő letéteményesei – helyben tartására.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök mindennapi szükségleteinek (egészségügyi, mentális, közösségi stb.) minél magasabb szintű biztosítására, hiszen a fiatalok lendülete csak akkor tud igazán kibontakozni, ha összefonódik az idősök tapasztalatával.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munka és a család közötti optimális egyensúly biztosításához szükséges feltételek megteremtését, illetve fenntartását, hiszen elsősorban rajtuk múlik, hogy mit adnak tovább a jövő nemzedékeinek.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők számára szükséges olyan feltételek biztosítására, hogy városunkban is éppolyan teljes életet tudjanak élni, mint egészséges társaik.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Belterületi útfelújítás	A belterületi utak állapota kevés kivételtől eltekintve rossz, sok esetben már-már balesetveszélyes.	Az utak állapotának szakaszos, de gyakorlatilag teljes körű felújítása.			Források felkutatása a szükséges munkálatokhoz, majd a meglévő források minél hatékonyabban történő felhasználása.	Polgármester	2028.12.31.	A felújított utak, útszakaszok hossza.	humán, pénzügyi, technikai		
2	Egy vérbőlvalók vagyunk.	A közösségi kezdeményezések iránti érdektelenség a lakosság	A közösségi kezdeményezések iránti fogékonyság növelése a			Közösségi programok szervezése, kiemelt figyelmet	Polgármester Keller Lajos	folyamatos 2028.12.31-ig	Programokon való résztvevők létszáma.	humán, pénzügyi, technikai		

		bizonyos részénél.	teljes lakosság körében.			fordítva a lakosság hatékony (több csatornán történő) tájékoztatás ára.	Városi Könyvtár és Kulturális Központ intézmény vezetője					
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Ösztönző programok keresése, szervezése.	A roma népességén belül az iskolázottság alacsony szintje, magas munkanélküliség.	Rövidtávú célok: Minden roma tanuló rendszeresen járjon az alapfokú oktatási intézményekbe, és végezze is el azt. Középtávú célok: Ösztönző programok segítségével megvalósítani, hogy minél nagyobb számú roma gyermek vegyen részt legalább középfokú képzésben. Hosszú távú célok: A továbbtanulás, majd munkába állás legyen természetes jövőkép a roma családokban élő gyermekek körében.		Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	1.) Tanácsadás szervezése a szülők részére. 2.) A már létező ösztöndíj programok minél szélesebb körben való ismertetése, új lehetőségek feltárása.	Roma Nemzetiség i Önkormányzat elnöke	2028.12.31.	Óvodai, iskolai beszámolók.	Anyagi, kommunikációs és humán erőforrás. Az anyagi források pályázati úton (ösztöndíj) biztosíthatók.		

2	Nem megfelelő együttműködés a roma lakosság és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között	A Roma Nemzetiségi Önkormányzat nem tudja betölteni funkcióját sem a hagyományörzés, sem a társadalmi felzárkóztatás terén. Ennek egyik oka a rendelkezésre álló források szűkössége, míg a másik (nem anyagi) jellegű ok a cigány nemzetiségi csoporton belüli ellentét, a nemzetiségi önkormányzattal szembeni bizalmatlanság.	Rövidtávú célok: bizalmas viszony kialakítása a nemzetiségi önkormányzat és a lakosság között. Középtávú célok: A nemzetiségi önkormányzat és a civil szervezetek kapcsolatának megerősítése. Hosszú távú célok: A nemzetiségi önkormányzat aktív szerepet vállal a romák és mélyszegénységben élők felzárkóztatásában.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	1.) A beiratkozások fokozott figyelemmel kísérése, az intézmények erősítése, pályázati források felkutatása. 2.) A gyermekek iskolán kívüli elfoglaltságainak támogatása, motiváció ilyenek szervezésére, részvételre. 3.) rendszeres vagy rendkívüli szociális vagy más ellátási formák kidolgozása, nyújtása	Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke	2028.12.31.		Anyagi, kommunikációs és humán erőforrás. Az anyagi források elsődlegesen pályázatok útján, vagy külső támogatók bevonásával.		
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Az általános iskolai oktatás színvonalának emelése, az intézmény fejlesztése, megfelelő kommunikációval vonzóvá tétele a helyi, és akár a szomszédos	A településről eljáró általános iskolai tanulók létszáma jelentős mértékben meghaladja a más településről ide járó tanulók számát, ami a természetes népességfogyás	Rövidtávú célok: Az utóbbi időben tapasztalható „elvándorlás” jelentős csökkenésének elérése. Középtávú célok: Az iskola meglévő előnyeinek tudatos hangsúlyozása, a		1.) Pozitív kommunikáció az elvándorlás megállítására. 2.) Folyamatos tárgyi eszközfejlesztés, kommunikáció a szülőkkel.	Polgármester Mindszenti Általános Iskola intézmény vezetője	2028.12.31.	Iskola beszámolója az elmúlt tanév tapasztalatairól.	Kommunikációs és humán erőforrás, pénzügyi források.		

	településen élők számára.	mellett hosszabb távon a helyi intézmény leépülését eredményezheti.	környező iskolákkal szembeni esetleges hátrányok csökkentése. Hosszú távú célok: A helyi oktatási intézmény képzési színvonala, hangulata alapján reális alternatívát jelentsen a környező 6 és 8 osztályos gimnáziumokkal szemben.									
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Munkanélküliek relatíve magasabb arányának csökkentése.	Szülés utáni újbóli munkába állás nehézségei.	A munka és a gyermeknevelés összeegyeztethetőségének folyamatos biztosítása a bölcsődei férőhelyek maximális kihasználásával.			Újjonnan nyíló bölcsőde beágyazása a köztudatba.	Polgármester	2028.12.31.			Humán, technikai.	
2	Szorosabb együttműködés és a célcsoport és a „segítők” között.	Családon belüli erőszak „négy fal között maradása”.	Bizalmi viszony kialakítása a családon belüli erőszakkal veszélyeztetett nők, a családsegítő szolgálat és a rendőrség között.			1.) A családon belüli erőszakkal kapcsolatos előadások szervezése, lehetőséget biztosítva a	Mindszenti Kapcsolat Központ Család- és Gyermekei Szolgálat családgon	2028.12.31.			Humán.	

						„diszkrét” megbeszélésre. 2.) Folyamatos kapcsolattartás és a családsegítő szolgálat és a veszélyeztetettek között.	dozói					
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Életet az éveknek!	Akadálymentesítés, közlekedésmobilítás fejlesztése, internet-használat, informatikai eszközhasználat további bővítése.	Az idősek felgyorsult világhoz való alkalmazkodásának elősegítése.			Magántulajdonú ingatlanok akadálymentesítésének ösztönzése, infokommunikációs akadálymentesítés (informatikai ismeretek bővítése) további intézményi akadálymentesítés pályázati forrásból	Polgármester	2028.12.31.			Humán és pénzügyi források.	
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	A fogyatékkal élők számára akadálymentesített munkahelyek kialakítása.	Kevés az olyan munkahely, ami a fogyatékkal élők foglalkoztatásának alkalmas, ami azért is	Rövidtávú célok: A fogyatékkal élők életének, mindennapi problémáinak szélesebb körben való			1.) Lehetőség biztosítása a fogyatékkal élőknek a társadalommal való szélesebb	Polgármester	2028.12.31.			Humán és pénzügyi források.	

		szükséges lenne, hogy a foglalkoztatott fogyatékosok is a társadalom hasznos tagjának érezhessék magukat.	megismertetése. Középtávú célok: Egyre több akadálymentesített munkahely létrehozása. Hosszú távú célok: A középtávú cél hosszútávon történő fenntartása.			körben való érintkezésre (fórumok, egyéb programok). 2.) Pályázati források keresése, és az információ továbbítása a magánszektor felé.					
2	A többségi (egészséges) társadalommal való kapcsolattartás érdekében programok szervezése a fogyatékkal élők, illetve családjuk részére.	A fogyatékkal élők, illetve az őket ápoló, gondozó családtagok elszigetelődése a többségi társadalomtól.	A fogyatékkal élők helyzetével kapcsolatos helyi program(ok) által a fogyatékkal élők „behozatala” a helyi közéletbe.			1.) Pályázati források keresése a megvalósításához. 2.) A fogyatékkal élőkhez kapcsolódó, egészségügyi, életviteli tematikájú programok szervezése akadálymentesített helyszínen. 3.) Az érintettek minél szélesebb körben történő bevonása, a program(ok) hosszútávú fenntartása	Polgármester Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ intézmény vezetője	2028.12.31.		Humán és pénzügyi források.	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

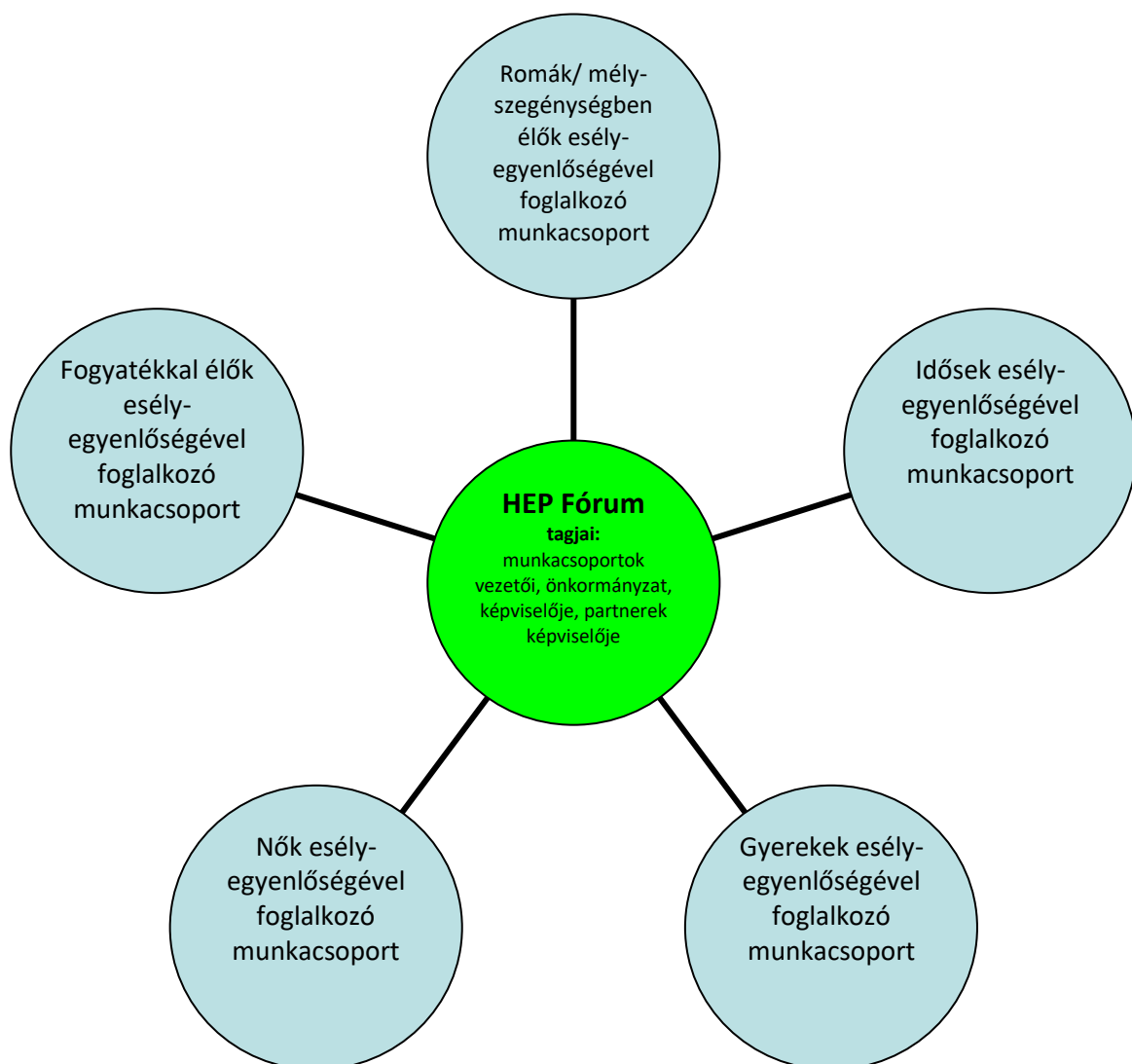
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével **tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális)** az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelőség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelősége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelőségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Mindszent Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mindszent Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 55.../2024. (III.27.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

A kötelező táblák és az összefoglaló IT tábla nem a melléklete a HEP-nek hanem az egységes szerkezetbe foglalt HEP kötelező eleme!

Mindszent, 2024. március 27.

Zsótér Károly Sándor
polgármester